

Helsingin kaupungin lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelma 2021

Sisällys

1 LUKIOKOULUTUKSEEN VALMISTAVAN KOULUTUKSEN TEHTÄVÄ	2
2 KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT JA OPINTOJEN RAKENNE	2
2.1 Opintojen rakenne	4
2.2 Perusopetuksen opintojen suorittaminen	4
2.3 Lukiokoulutuksen opintojen suorittaminen	5
3 OPETUSSUUNNITELMA	5
4 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	6
4.1 Arvoperusta.....	6
4.2 Oppimiskäsitys	7
4.3 Toimintakulttuuri.....	8
4.4 Opiskeluympäristö ja työtavat	10
5 OPISKELUN OHJAUS JA TUKI	11
5.1 Ohjauksen järjestäminen.....	12
5.2 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.....	13
5.3 Opiskeluhoito	13
5.4 Oppimisen ja opiskelun tuki.....	14
5.5 Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista	15
5.6 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö	16
6 OPPIMISTAVOITTEET JA OPETUKSEN KESKEISET SISÄLLÖT	17
6.1 Opetuksen yleiset tavoitteet.....	17
6.2 Laaja-alainen osaaminen	17
6.3 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	19
6.3.1 Äidinkieli ja kirjallisuus (suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus)	19
6.4 Muut kielet.....	25
6.5 Matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantiede	29
6.6 Historia ja yhteiskuntaoppi	31
6.7 Opinto-ohjaus.....	33
6.8 Valinnaiset opinnot	34
7 ARVIOINTI	35
7.1 Arvioinnin tavoitteet	35
7.2 Opintojakson arviointi	35
7.3 Aineryhmän/oppiaineen oppimäärän arviointi	36
7.4 Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana suoritettujen perusopetuksen opintojen	36
7.5 Lukiokoulutukseen valmistava koulutus	37
7.6 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot	37

Opetussuunnitelmassa Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman perusteet 2021 -asiakirjan teksti ja Helsingin kaupungin osuus on erotettu siten, että opetussuunnitelman perusteiden teksti on kursivoitu ja Helsingin kaupungin omat osuudet ovat normaalilla fontilla.

1 LUKIOKOULUTUKSEEN VALMISTAVAN KOULUTUKSEN TEHTÄVÄ

Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijalle kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet lukiokoulutukseen siirtymistä varten.

Tavoitteena on parantaa opiskelijan valmiuksia oppilaitoksen opetuskielessä sekä parantaa opiskelijan opiskelutaitoja. Tavoitteena on myös antaa opiskelijalle valmiuksia toimia aktiivisena kansalaisena suomalaisessa yhteiskunnassa. Koulutuksen tavoitteena on myös mahdollisuuksien mukaan tukea ja edistää opiskelijoiden oman äidinkielen hallintaa. Lisäksi koulutuksen tulee tukea opiskelijoiden edellytyksiä jatkuvaan oppimiseen ja itsensä kehittämiseen elämänsä aikana.¹

Koulutusta voidaan tarjota sekä nuorille että aikuisille maahanmuuttajille ja vieraskielisille. Maahanmuuttajalla tarkoitetaan Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty oleskelukortti². Vieraskielisellä tarkoitetaan henkilöä, jonka äidinkieli on väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain tarkoittamassa väestötietojärjestelmässä muu kuin suomi, ruotsi tai saame³.

Koulutuksessa noudatetaan näiden opetussuunnitelman perusteiden pohjalta laadittua opetussuunnitelmaa. Opetushallitus on näissä perusteissa päättänyt eri oppiaineiden ja aineryhmien opetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä sekä oppilaitoksen ja kodin yhteistyön ja opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista⁴.

2 KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT JA OPINTOJEN RAKENNE

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö;

- 1) joka on maahanmuuttaja tai vieraskielinen;*
- 2) jolla ei ole riittäviä kielellisiä valmiuksia suoriutua lukio-opinnoista suomen / ruotsin kielellä;*
- 3) jonka tavoitteena on lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen valmistavan koulutuksen jälkeen; ja 4) joka ei ole suorittanut korkeakoulututkintoa⁵.*

Opiskelijaksi ottamisesta päättää tarkemmin koulutuksen järjestäjä. Hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita⁶. Opiskelijaksi voidaan koulutuksen järjestäjän päätöksellä ottaa perustellusta syystä myös paluumuuttaja. Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen ei voida ottaa opiskelijaa, joka on suorittanut ylioppilastutkinnosta annetussa laissa (502/2019) tarkoitetun tutkinnon, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitetun ammatillisen perustutkinnon tai sitä vastaavat aikaisemmat opinnot, ammattitutkinnon, erikoisammattitutkinnon tai niitä vastaavan

¹ Lukiolaki (714/2018) 2 §, Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018) 6 §

² Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) 3 §

³ Laki väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista (661/2009), Laki lukiolain 21 §:n muuttamisesta (1185/2019).

⁴ Lukiolaki (714/2018) 11 §

⁵ Lukiolaki (714/2018) 21 §

⁶ Lukiolaki (714/2018) 22 §

aikaisemman tutkinnon, ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden vastaaviin korkeakouluopintoihin tai korkeakoulututkinnon.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus ei johda tutkintoon eikä anna oikeutta lukiokoulutukseen, vaan opiskelijan tulee hakea lukion aloituspaikkaa yhteishaussa. Lukiokoulutukseen jo valittu opiskelija voidaan ottaa opiskelijaksi lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen, mikäli se on tarkoituksenmukaista lukiokoulutuksessa menestymisen kannalta.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen laajuus on 50 opintopistettä. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suorittaa yhdessä vuodessa ⁷. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen voi perustellusta syystä jakaa kahdelle peräkkäiselle lukuvuodelle. Koulutus on kuitenkin suunniteltu yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, jota ei sen vuoksi ole mahdollista suorittaa erillisinä moduuleina eli aineopintoina.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä sisältää suomen/ruotsin kielen ja tarvittaessa muiden kielten opintoja, muita lukiokoulutuksessa tarvittavia valmiuksia tuottavia opintoja sekä opinto-ohjausta. Oppimäärä voi sisältää myös lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyviä opintoja sekä muita kuin valtioneuvoston asetuksella säädettyjä lukion tehtävään soveltuvia opintoja sen mukaan kuin koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa päätetään. Nämä opinnot ovat opiskelijalle valinnaisia.⁸

Opintoja tulee eriyttää opiskelijoiden taitojen mukaan.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa tavoitteena on kehittää lukio-opiskelussa vaadittavia opiskelutaitoja sekä lisätä tietämystä suomalaisesta yhteiskunnasta ja kulttuurista⁹. Tavoitteena on syventää erityisesti eri tiedonalojen käsitteiden, ajattelutapojen ja ilmaisun hallintaa. Lisäksi vahvistetaan opiskelijoiden tiedonhankinta ja -soveltamistaitoja sekä tieto- ja viestintätekniistä osaamista. Koulutus kehittää laaja-alaisesti opiskelijan valmiuksia omaksua, yhdistää ja käyttää tietoaan ja taitojaan sekä soveltaa oppimaansa monipuolisesti myös oppiainerajat ylittävästi.

Suomen/ruotsin kielen opintojen lisäksi opiskelijan kieliopintoihin sisältyy toisen kotimaisen kielen, vieraiden kielten ja opiskelijan oman äidinkielen opintoja kuuden (6) opintopisteen verran. Opintopisteet voidaan jakaa näiden opintojen välillä opiskelijan tarpeiden mukaisesti, ja ne määritellään tarkemmin opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa. Pakollisiin opintoihin sisältyy myös neljä (4) opintopistettä matematiikkaa, fysiikkaa, kemiaa, biologiaa ja maantiedettä sekä neljä (4) opintopistettä historiaa ja yhteiskuntaoppia. Opinto-ohjauksen pakollisia opintoja opiskellaan neljä (4) opintopistettä.¹⁰ Opintojen avulla opiskelijalle muodostuu käsitys suomalaisen lukiokoulutuksen ja muun koulutusjärjestelmän toimintamalleista ja vaatimuksista ja hän oppii asettamaan realistisesti koulutustaan ja kehitystään koskevia tavoitteita.

Valinnaisiin opintoihin voi sisältyä valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta (810/2018) säädettyjä opintoja tai muita koulutuksen järjestäjän tarjoamia opiskelijan lukio-opintovalmiuksia edistäviä opintoja. Ne voivat olla myös perusopetuksen päättötodistuksen korottamiseen tarkoitettuja opintoja. Opiskelija voi siis oppilaitoksen opetustarjonnan mukaan suorittaa lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana myös perusopetuksen ja/tai lukiokoulutuksen opintoja. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opinnot voidaan sisällyttää valinnaisiin (12 opintopistettä) opintoihin tai niitä voidaan järjestää opintojen vähimmäisopintopistemäärän (50 opintopistettä) lisäksi.

⁷ Lukiolaki (714/2018) 10 §

⁸ Lukiolaki (714/2018) 11 §

⁹ Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018) 6 §

¹⁰ Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018) Liite 3

Lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta voivat järjestää koulutuksen järjestäjät, joilla on lukiokoulutuksen järjestämislupa¹¹. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan lukiokoulutuksen järjestämiseen. Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten. Lupa sisältää oikeuden järjestää maahanmuuttajille ja vieraskielisille lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta. Perusopetuksen opintojen suorittaminen ja arvosanojen korottaminen ovat mahdollisia lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana yhteistyössä perusopetusta antavien koulujen kanssa.

2.1 Opintojen rakenne

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus on laajuudeltaan vähintään 50 opintopistettä¹². Oppimääriin kuuluvat opinnot pisteytetään niiden keston mukaan. Opetusta annetaan nuorille tarkoitetussa koulutuksessa keskimäärin 14 tuntia 15 minuuttia opintopistettä kohden ja aikuisille tarkoitetussa koulutuksessa keskimäärin 9 tuntia 20 minuuttia opintopistettä kohden. Opintoihin kuuluu lisäksi niiden tavoitteiden ja sisällön kannalta tarpeellinen ja opiskelijan kannalta kohtuullinen määrä opiskelijan omatoimista työskentelyä.¹³

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot:

Oppiaine tai aineryhmä	Pakolliset opinnot
Äidinkieli ja kirjallisuus	20 opintopistettä
Toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, opiskelijan oma äidinkieli	6 opintopistettä
Matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantiede	4 opintopistettä
Historia ja yhteiskuntaoppi	4 opintopistettä
Opinto-ohjaus	4 opintopistettä
Pakolliset opinnot yhteensä	38 opintopistettä
Valinnaiset opinnot	12 opintopistettä
Opinnot yhteensä	50 opintopistettä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine opetetaan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot opiskelijalle tarjotaan.

2.2 Perusopetuksen opintojen suorittaminen

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana opiskelija voi suorittaa perusopetuksen opintoja joko lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen kuuluvina valinnaisina opintoina tai valmistavan koulutuksen vähimmäisopintopistemäärän ulkopuolella. Hyväksytyistä perusopetuksen opinnoista opiskelija voi saada todistuksen osallistumalla perusopetuslaissa (628/1998 38 §) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa perusopetuksen oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä. Perusopetuksen opintojen suorittamistavoista lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana päätetään opetussuunnitelmassa.

¹¹ Lukiolaki (714/2018) 3 §

¹² Lukiolaki (714/2018) 10 §

¹³ Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018) 11 §

Perusopetuksen opintojen suorittamista varten lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen järjestäjän tulee sopia perusopetuksen järjestäjän kanssa, miten opiskelijat voivat halutessaan suorittaa perusopetuksen opintoja, millaisia opetusjärjestelyjä se edellyttää ja miten erityinen tutkinto järjestetään.

Helsingin kaupungin lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa perusopetuksen opinnot suoritetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukaisesti.

2.3 Lukiokoulutuksen opintojen suorittaminen

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen valinnaisiin opintoihin voi sisältyä valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta (810/2018) säädettyjä pakollisia ja valinnaisia opintoja. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa voidaan järjestää valinnaisia opintoja myös niissä lukion oppiaineissa, joita ei opiskella perusopetuksessa. Valinnaisina opintoina suoritettavat lukiokoulutuksen opintopisteet merkitään todistukseen lukion opetussuunnitelman mukaisesti.

Helsingin kaupungin lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa lukiokoulutuksen opinnot suoritetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden (2019) mukaisesti.

3 OPETUSSUUNNITELMA

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman laatimisesta vastaa koulutuksen järjestäjä. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta (810/2018 6 §) määritellyt lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet sekä soveltuvien osin mitä lukiolaissa (714/2018) sekä valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta (810/2018) säädetään. Opetussuunnitelma laaditaan näiden opetussuunnitelman perusteiden mukaan.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelmassa tulee olla

- koulutuksen yleiset tavoitteet
- opetusjärjestelyt
- ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen tavoitteet sekä ohjaukseen osallistuvien tehtävät ja työnjako
- opiskelun ohjaus ja tuki
- laaja-alaisen osaamisen osa-alueet
- opiskeltavien oppiaineiden, opinto-ohjauksen ja opiskelutaitojen sekä tarjottavien valinnaisten opintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä mahdolliset opintojen suoritusjärjestystä koskevat rajoitteet
- perusopetuksen opintojen suorittaminen ja perusopetuksen arvosanojen korottaminen lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana
- lukiokoulutuksen opintojen suorittaminen
- yhteistyö oppilaitoksen sisällä sekä opiskelijoiden osallistaminen oppilaitoksen toimintaan
- yhteistyö toisen asteen oppilaitosten ja muiden yhteistyökumppaneiden ja sidosryhmien kanssa
- kodin ja oppilaitoksen yhteistyö
- suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- arvioinnin ja palautteen antamisen menetelmät ja käytänteet sekä todistukset ja niihin merkittävät tiedot.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (1329/2014 5 a §) mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaitoskohtaisesti laaditaan tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi

opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa. Yhdenvertaisuuslain (1325/2014 6 §) mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Helsingin kaupungin lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelma on laadittu lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2021 mukaan. Lukiot kuvaavat myös vuosittain opetussuunnitelman pohjalta laaditussa toimintasuunnitelmassaan opetuksen käytännön järjestämistä ja kehittämistyötä. Opetussuunnitelman ovat tehneet lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta toteuttavien lukioiden opettajat.

Opetussuunnitelma perustuu Helsingin kaupungin lukiokoulutuksen yhteiseen visioon: innostu ja onnistu.

Huomioimme Helsingin kaupungin erityispiirteet, jotka pohjautuvat Helsingin kaupunkistrategiaan.

4 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Arvoperusta

Suomi turvaa perustuslain (731/1999) nojalla kaikille tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset oikeudet. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen arvoperusta noudattaa suomalaisen koulutusjärjestelmän arvoperustaa. Arvoperusta toteutuu koulutuksen järjestämistavoissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa sekä oppilaitoksen toimintakulttuurissa.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen yleisenä arvolähtökohtana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus. Sivustysihanteena on pyrkimys hyvyyteen, totuuteen ja kauneuteen. Koulutus edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta, luo edellytyksiä avoimelle demokratialle ja hyvinvoinnille sekä ehkäisee syrjäytymistä. Lisäksi lukiokoulutukseen valmistava koulutus harjaannuttaa opiskelijoita kestävään elämäntapaan ja arjen taitoihin.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus ohjaa tunnistamaan yhteisiä kulttuurisia hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu tukee opiskelijoiden erilaisia kulttuurisia perinteitä sekä auttaa arvioimaan ja uudistamaan niitä, jos ne ovat ristiriidassa suomalaisen lainsäädännön kanssa. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti moninaisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa opiskelijan kulttuurienvälisiä toimintakykyä. Koulutus kannustaa kulttuuriseen vuorovaikutukseen ja edistää hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä miltään taholta.

Opiskelijaa rohkaistaan arvioimaan julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä sekä pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia.

Helsingin kaupungin lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen arvoperusta noudattaa yleistä lukiokoulutuksen arvoperustaa.

Helsingin kaupungin lukioiden arvoina korostuvat

- osallisuus ja toimijuus
- tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- hyvinvointi
- kestävä elämäntapa
- tieto ja eettisyys.

Nämä arvot tukevat sivistystä ja edistävät hyvää elämää. Ne ohjaavat opiskelijoita toimimaan vastuullisesti, aloitteellisesti ja myötätuntoisesti.

Arvoperusta toteutuu lukioidemme toimintakulttuurissa, kaikessa oppimisessa ja opetuksessa sekä työskentelyn organisoimisessa. Arvojen mukainen toiminta edistää sekä yksilön että yhteisön hyvinvointia.

Osallisuus ja toimijuus

Lukioidemme toimintakulttuuri perustuu opiskelijoiden osallisuuteen. Opiskelijat osallistuvat lukion toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Osallisuus edistää yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia sekä vahvistaa opiskelijoiden sitoutumista lukiokoulutuksen tavoitteisiin.

Rohkaisemme opiskelijoita vaikuttamaan ja osallistumaan päätöksentekoon. Näin opiskelijat saavat valmiuksia omien arvojensa mukaisen toiminnan edistämiseen, esimerkiksi kestävän elämäntavan puolesta toimimiseen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukion toiminta tukee tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Syrjimättömyys, myönteinen erityiskohtelu ja oppimisen tuki edistävät yhdenvertaisuutta. Edistämme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan kirjatulla toimenpiteillä.

Helsingin kaupunki on kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti moninainen ympäristö, jossa erilaiset identiteetit ja elämäntavat kohtaavat. Tuomme Helsingin kulttuuriperinnön ja erityisaseman maan pääkaupunkina näkyviin opetuksessa. Lukiomme ovat avarakatseisia ja avoimia yhteisöjä, joissa opiskelijat oppivat tekemään yhteistyötä, pohtimaan hyvän elämän arvoja ja suhtautumaan ymmärtävästi muihin ihmisiin.

Hyvinvointi

Lukiolaiset oppivat huolehtimaan omasta ja muiden hyvinvoinnista. Tuemme tätä välittämällä, huolenpidolla ja yhteisöllisyydellä.

Opiskelijoilla on oikeus opiskelurauhaan sekä turvalliseen ja toimivaan opiskeluympäristöön. Opiskelijat voivat ilmaista ajatuksiaan avoimesti ja ilman pelkoa. Tarjoamme oppimiseen ja hyvinvointiin riittävästi oikea-aikaista tukea.

Opiskelijat rakentavat opintojen aikana ymmärrystä oman kehon ja mielen hyvinvoinnista.

Kestävä elämäntapa

Koko lukioyhteisössä tunnetaan kestävän kehityksen periaatteet. Tieto ja ymmärrys ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta kestävydestä muuttuvat toiminnaksi, vastuulliseksi arjen valinnoiksi omassa lukiossa, yhteiskunnassa sekä koko maailmassa. Opiskelijat tiedostavat kulttuuriperintöjen merkityksen kasvaessaan maailmankansalaisiksi.

Eettisyys ja tieto toiminnan pohjana

Lukioyhteisö viestii ja toimii rakentavasti, eettisesti, ratkaisuja etsien ja ihmisarvoa kunnioittaen.

Harjoittemme sananvapauden vastuullista käyttämistä ja vaalimme oikeutta kysyä ja kyseenalaistaa.

Opiskelijat osaavat arvioida kriittisesti tiedon luotettavuutta, ja he ymmärtävät, miten tieteellinen tieto syntyy. Tavoitteena on, että opiskelijat toimivat ja tekevät valintoja luotettavan tiedon pohjalta.

4.2 Oppimiskäsitys

Oppiminen on prosessi, jossa opiskelija rakentaa tietoa aikaisemman tietoperustan pohjalle aktiivisesti ja tavoitteellisesti. Uusi tieto suhteutetaan tietoperustaan ja samalla tietoperustaa muovataan uudelleen. Tiedon rakentaminen on valintaa, vertailemista, jäsentämistä ja järjestämistä sekä tulkittamista, arvioimista ja soveltamista uusissa tilanteissa. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa korostuu oppiminen sosiaalisessa vuorovaikutuksessa opettajan ja muiden opiskelijoiden kanssa.

Oppimisessa kielen merkitys on keskeinen. Sen avulla rakennetaan ja muovataan tietoperustaa. Kieli ei ole vain oppimisen väline, vaan kielellä luodaan merkityksiä ja todellisuutta koskevaa tietoa. Lukio-opiskelu edellyttää opiskelijalta tiedonalojen kielten hallintaa. Opiskelija oppii eri tiedonalojen kieltä, kielenkäytössä vaadittavia tekstitaitoja ja tapoja.

Monilukutaito eli taito ymmärtää, tulkita ja tuottaa erilaisia tekstejä on lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa olennainen ja kaikissa opinnoissa välttämätön tavoite. Monilukutaito perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jolloin teksteillä ei tarkoiteta ainoastaan kirjoitettuja tekstejä, vaan myös esimerkiksi puhuttuja ja kuvallisia tekstejä.

Helsingin kaupungin lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimiskäsitys noudattaa yleistä lukiokoulutuksen oppimiskäsitystä.

Helsingin kaupungin lukioissa luomme jokaiselle opiskelijalle mahdollisuudet innostua omasta oppimisestaan sekä onnistua tavoitteidensa saavuttamisessa. Rakentava ja kannustava ohjaus tukee kaikkea oppimista. Näin opiskelijan itseluottamus ja omistajuus omaan oppimiseensa vahvistuvat ja opiskelijalla on mahdollisuus saavuttaa oma parhaansa. Yhdessä oppiminen vahvistaa opiskelijoiden kokemusta turvallisesta yhteisöstä.

Oppimiskäsitys on osa toimintakulttuuriamme, jossa korostuvat Helsingin kaupungin lukioissa tärkeinä pitämämme arvot: osallisuus ja toimijuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, hyvinvointi, kestävä elämäntapa sekä tieto ja eettisyys. Toimintakulttuuri mahdollistaa opiskelijoille oppimisen ilon.

Lukioissamme opiskelijat kasvavat laaja-alaisiksi osaajiksi ja luoviksi sekä vastuullisiksi tulevaisuuden rakentajiksi.

4.3 Toimintakulttuuri

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus niveltyy osaksi lukion toimintaa ja sen toimintakulttuuria, mutta vaikuttaa myös lukion toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen.

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toisensa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat samat teemat kuin lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2019) kuvatut teemat: oppiva yhteisö, osallisuus ja yhteisöllisyys, hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus sekä kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus.

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutuksen opiskelijat voivat tulla hyvinkin erilaisista kulttuurisista taustoista ja oppimisympäristöistä, joten yhteisen toimintakulttuurin luominen ja kehittäminen alusta asti on tärkeää. Yhteinen toimintakulttuuri tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista ja se on jatkuvan kehittämisen kohde.

Opetuksessa tuetaan opiskelijoiden vertaisoppimista, ohjataan keskinäisen tuen antamiseen ja vahvistetaan osallisuutta opiskelijoiden ja koko lukion yhteisöön. On tärkeää, että opiskelijat osallistuvat lukion yhteisiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Näin valmistava koulutus tulee osaksi lukion toimintakulttuuria.

Helsingin kaupungin lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen toimintakulttuuri noudattaa yleistä lukiokoulutuksen toimintakulttuuria. Helsingin kaupungin lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen toteuttajat painottavat opiskelijoiden osallisuutta koko lukioyhteisössä, esimerkiksi yhteisöllisten tapahtumien, koulun juhlien sekä erilaisten opintokäyntien keinoin. Lukioidemme toimintakulttuuri luo opiskelijalle mahdollisuudet asettaa yksilöllisiä tavoitteita ja saavuttaa ne yhdessä oppimalla ja tekemällä. Toimintakulttuurilla mahdollistamme opiskelijalle oppimisen ilon.

Lukioiden toimintakulttuuri tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Laaja-alaisen osaamisen taitoja ovat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Helsinki tarjoaa erityisen hyvät mahdollisuudet korkeakoulu- ja työelämäyhteistyöhön sekä kansainvälisen osaamisen vahvistamiseen. Hyödynnämme pääkaupunkiseudun taide-, tiede- ja kulttuuriverkostoa osana lukio-opintoja. Opiskelijat tutustuvat yhteiskunnalliseen päätöksentekoon, valtion hallintoon sekä esimerkiksi kansalaisjärjestöjen toimintaan monipuolisesti.

Osallisuus

Kaikkien lukioyhteisön jäsenten osallisuus on keskeinen periaate Helsingin kaupungin lukioissa. Osallisuus tarkoittaa opiskelijan omistajuutta omaan oppimisprosessiinsa sekä vaikuttamista yhteisössä ja yhteiskunnassa. Rohkaisemme opiskelijoita osallistumaan ja vaikuttamaan heitä koskeviin asioihin. Opiskelijat asettavat opiskelulle tavoitteita ja suuntaavat oppimisprosessiaan sekä arvioivat toimintaansa tavoitteidensa mukaisesti. Jokainen opiskelija kuuluu lukion opiskelijakuntaan. Opiskelijat osallistuvat lukion toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Opiskelijakuntatoiminnassa opiskelijat pääsevät vaikuttamaan heitä koskeviin asioihin ja päätöksentekoon. Lisäksi opiskelijat osallistuvat erilaisiin lukion ja kaupungin työryhmiin. Opiskelijakunnalla on tärkeä tehtävä myös erilaisten projektien ja tapahtumien järjestämisessä sekä toiminnan näkyväksi tekemisessä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Projektit ja tapahtumat tukevat lukion yhteisöllisyyttä.

Hyvinvointi

Koko lukioyhteisön hyvinvointi on Helsingissä keskeinen arvo ja oppimisen lähtökohta. Tavoittemme on, että lukiolaiset oppivat suunnittelemaan toimintaansa kokonaisvaltaisesti. Opiskelijat ymmärtävät omien valintojen, ihmissuhteiden, harrastusten, ravinnon, levon ja liikkumisen merkityksen hyvinvointinsa edistämässä. Turvallisessa ympäristössä kaikki voivat kokea myötätuntoa itseään ja toisia kohtaan.

Lukioissamme opiskelijat saavat valmiuksia omasta ja muiden hyvinvoinnista ja toimintakyvystä huolehtimiseen. Yksi hyvinvoinnin osatekijä on liikkuminen. Lukioissamme opettajat ja muu henkilökunta kannustavat opiskelijoita liikkumiseen ja tukevat opiskelijan kasvua liikunnalliseen elämäntapaan. Oppilaitoksen yhteisöllinen liikkuminen lisää kaikkien lukioyhteisön jäsenten hyvinvointia ja kiinnittymistä yhteisöön.

Liikkumisen edistäminen näkyy Helsingin lukioissa esimerkiksi siten, että käytämme opetuksessa toiminnallisia opetusmenetelmiä ja tauotamme istumista. Käytämme koko kaupunkia oppimisympäristönä, mikä lisää opiskelijoiden liikkumista opiskelupäivän aikana. Opiskelijat voivat toimia liikuntatutoreina, jotka kannustavat kaikkia lukion opiskelijoita sekä henkilökuntaa liikkumaan. Lukioissamme järjestetään kunkin lukion toimintakulttuuriin sopivia liikuntapäiviä, liikunnallisia tapahtumia tai tempauksia. Lukioissa organisoidaan myös tauko- tai välituntiliikuntaa. Kannustamme opiskelijoita hyödyntämään pääkaupunkiseudun liikuntapalveluita.

Opettajat yhdessä opiskeluhuollon kanssa tukevat opiskelijan hyvinvointia, tiedottavat tukitoimista ja ohjaavat tarvittaessa niiden pariin. Ryhmänohjauksella, ryhmäytättämisellä ja tutortoiminnalla on tärkeä

tehtävä kiusaamisen, yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden kokemuksen ennaltaehkäisyssä. Opiskelijoiden vertaisryhmät tukevat yhdessä oppimista.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Käsitlemme tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksiä koko lukioyhteisön kesken ja sitoudumme niiden edistämiseen yhdessä. Syrjimättömyys, myönteinen erityiskohtelu ja oppimisen tuki edistävät yhdenvertaisuutta. Lukiokohtaisiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmiin on kirjattu toimenpiteet, joita lukio sitoutuu toteuttamaan. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista arvioidaan vuosittain osana lukioden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia ja niiden edistäminen nähdään jokaisen oppilaitoksen jäsenen tehtäväksi. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta kiinnitämme erityistä huomioita käytänteisiin, ohjaukseen, viestintään ja turvalliseen toimintaympäristöön.

Kiinnitämme lukioissa huomiota opetusmateriaalin valintaan niin, että se on kielitietoista ja kuvastaa moninaista yhteiskuntaa. Kaikessa viestinnässä pyrimme sukupuolineutraaliin ja yhdenvertaisuutta edistävään kieleen ja opetuksessa ja ohjauksessa mallinamme moninaisia tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviä urapolkumahdollisuuksia. Kulttuurinen moninaisuus näkyy lukioidemme toiminnassa ja arjessa.

Kestävä elämäntapa

Lukioissamme ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys näkyvät arjen toiminnassa. Pyrimme ekologisuuteen, ympäristöosaamisen vahvistamiseen ja vastuulliseen toimijuuteen. Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman tavoitteiden saavuttaminen on tärkeä osa lukion toimintakulttuuria. Ympäristötoiminta, esimerkiksi Vihreä lippu -ohjelma, vahvistaa yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

4.4 Opiskeluympäristö ja työtavat

Opiskelijat harjaantuvat valmistavan koulutuksen aikana lukion työtapoihin. Tavoitteena on, että opiskelijat pystyvät jäsentämään opiskeluaan, kehittämään lukiossa tarvittavia opiskelutaitoja sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. Lisäksi opiskellaan yleisluontoisia eli geneerisiä taitoja. Näitä ovat muun muassa itsenäinen työskentely, tiimityöskentely, tieto- ja viestintätekniiset taidot, tiedonhakutaidot, kriittinen lukutaito ja etenkin oppimaan oppimisen taito. Opiskelijaa ohjataan itse- ja vertaisarviointiin.

Oppiminen on sidoksissa opiskelijan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten yksilöllistä. Siksi opetuksessa tulee käyttää monipuolisia opetusmenetelmiä ja hyödyntää erilaisia oppimisympäristöjä.

Eri oppiaineiden tekstikäytännöt ja oppiaineissa vaadittavat tekstitaidot ovat olennainen osa opiskelua, koska kaikki opiskelijat ovat suomea tai ruotsia opettelevia. Tämä edellyttää kielitietoista työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä valmistavassa koulutuksessa.

Työtapojen tulee olla monipuolisia, opiskelijaa aktivoivia ja eriyttäviä. Niiden tulee virittää opiskelijassa halu oppia ja ottaa vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus voidaan toteuttaa kokonaan lähiopetuksena tai yhdistämällä joustavasti lähiopetusta ja itsenäistä työskentelyä ja/tai etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa ja sen erilaisia mahdollisuuksia. Itsenäistä työskentelyä lisätään opiskelijan omien opiskelu- ja tekstitaitojen kehittyessä. Suomen/ruotsin kielen ja muiden oppiaineiden opintoja voidaan järjestää osittain samanaikaisopetuksena, mikä vahvistaa osaltaan opiskelijan monilukutaitoa ja kielitaidon kehittymistä. Tällöin tulee varmistaa, että molempien oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt toteutuvat, esimerkiksi opiskelijan itsenäisen työskentelyn, etätehtävien tai projektitöiden avulla. Samanaikaisopetusta voidaan hyödyntää myös muiden oppiaineiden opetuksessa.

Opettajan merkitys oppimisen ohjaajana korostuu. Opiskelijat otetaan aktiivisesti mukaan opetuksen suunnitteluun, kokeen tai muun näytön suunnitteluun sekä arviointiprosessiin.

Helsingin kaupungin lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskeluympäristöt ja työtavat noudattavat yleisiä lukiokoulutuksen opiskeluympäristöjä ja työtapoja.

Opiskeluympäristöt

Huomioimme lukioidemme opiskeluympäristöissä opiskelijoiden erilaiset tarpeet ja taustat. Helsingin kaupungin lukioissa koko kaupunki on oppimisympäristö. Tarjoamme opiskelijoillemme monipuolisia, innostavia oppimisympäristöjä, jotka ulottuvat lukion omien tilojen ulkopuolelle. Helsinki on edelläkävijä digitaalisissa oppimisympäristöissä sekä digitaalisia välineitä ja palveluja hyödyntävässä pedagogiikassa. Helsingissä on erinomaiset mahdollisuudet korkeakoulu- ja työelämäyhteistyöhön sekä kansainvälisyysosaamisen vahvistamiseen. Hyödynnämme pääkaupunkiseudun taide-, tiede- ja kulttuuriverkostoa osana lukio-opintoja.

Opiskeluympäristöt tukevat opiskelupäivän aikaista liikkumista ja istumisen tauottamista.

Opiskelumenetelmät

Monipuoliset opiskelumenetelmät tukevat opiskelijoiden aktiivista toimijuutta ja osallisuutta, hyvinvointia sekä ihmisenä kasvamista. Kun opiskelijat osallistuvat opiskelumenetelmien valitsemiseen, he sitoutuvat opiskeluun ja motivoituvat työskentelemään tavoitteellisesti. Opiskelumenetelmien suunnitteluun ja valintaan osallistuminen lisää opiskelijoiden itseohjautuvuutta ja ymmärrystä omasta oppimisesta. Yhdessä toimiminen lisää myös opiskelijan hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta. Opiskelijan aktiivinen rooli omassa oppimisessaan sekä reflektointi- ja itsearviointitaitojen kehittyminen ovat keskeisiä. Opetusmenetelmämme kannustavat opiskelijoita kehittämään oppimaan oppimisen ja ajattelun taitoja, itseohjautuvuutta, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä ongelmanratkaisukykyä ja luovuutta. Tuemme arvioinnilla ja ohjauksella näiden taitojen kehittymistä. Opiskelijoiden moninaisuus on rikkaus, ja otamme sen huomioon opetusta suunnitellessamme.

5 OPISKELUN OHJAUS JA TUKI

Opiskelijaa ohjataan ja tuetaan lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen suorittamisessa ja lukio-opintoihin hakeutumisessa. Ohjauksen avulla opiskelija oppii suunnittelemaan opintonsa, tekemään yksilöllisiä valintoja, seuraamaan opinnoissa etenemistään ja arvioimaan omaa oppimistaan. Ohjausta antavat opinto-ohjaajat ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opettajat.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa opiskelun ohjaus ja tuki järjestetään samojen periaatteiden mukaan kuin Helsingin kaupungin lukiokoulutuksessa.

Ohjausta antavat ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja sekä lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opettajat sekä aineenopettajat.

Lukioon valmistavassa koulutuksessa ohjauksen piiriin kuuluvat myös suomalaisen koulutusjärjestelmän tuntemus ja ohjauksen näkeminen laajasti koko yhteiskuntaan ja osallisuuteen kasvattavana prosessina.

Helsingin kaupungin lukioissa ohjaamme opiskelijoilta oma-aloitteiseen ja ratkaisukeskeiseen toimintaan. Opiskelijoiden osallisuus sekä hyvinvointi vahvistuvat osana lukioissa tapahtuvaa ohjausta. Rohkaisemme ohjauksella opiskelijoita tunnistamaan ja kehittämään omia kiinnostuksen kohteitaan ja osaamistaan laaja-alaisesti sekä näkemään kansainvälisyyden ja yrittäjämäisen toiminnan mahdollisuuksina tulevaisuudessaan. Ohjauksessa mallinamme moninaisia tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviä urapolkumahdollisuuksia.

Ohjaus siirtymävaiheissa

Tärkeä osa lukioissa toteutettavaa ohjausta on siirtymävaiheen yhteistyö eri kouluasteiden kanssa. Perusopetuksen päättymisvaiheessa tarjoamme perusopetuksen oppilaille ja heidän huoltajilleen mahdollisuuden tutustua lukio-opintoihin esimerkiksi lukioiden järjestämässä avointen ovien tilaisuuksissa ja kouluvierailuilla. Perusopetuksen päättymisvaiheessa oppilailla on mahdollisuus osallistua lukio-opintoihin. Lukion toimintaan ja opetukseen osallistuessaan peruskoululaiset innostuvat hakemaan kaupungin lukioihin.

Kun opiskelijat siirtyvät oppilaitoksesta toiseen toisella asteella, teemme yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Mahdollistamme opiskelijoille joustavia ratkaisuja esimerkiksi lukion ja ammatillisen koulutuksen välillä.

Syvennämme siirtymävaiheen yhteistyötä perusasteen ja toisen asteen oppilaitosten kanssa sujuvien siirtymien toteuttamiseksi. Lisäksi kehitämme yhteistyömuotoja korkeakoulujen kanssa.

Opinto-ohjaajat ja aineenopettajat ohjaavat lukiolaisia tutustumaan laajasti korkeakouluopintoihin ja lisäämään ymmärrystään omista kiinnostuksen kohteistaan osana aineenopetusta ja lukioiden toimintakulttuuria.

Työelämäyhteistyötä teemme yritysten, järjestöjen ja julkisen sektorin kanssa osana opintojaksoja, jolloin ymmärrys oppiaineiden ja työelämän yhteydestä vahvistuu.

Ohjaamo on tärkeä yhteistyökumppani lukioillemme. Helsingin Ohjaamosta opiskelijat saavat monialaista ohjausta esimerkiksi jatko-opintoihin tai työelämään siirtymisessä.

Muu yhteistyö

Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala tarjoaa mahdollisuuksia hyvinvointiin ja aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijat voivat osallistua kaupungin tai muun tahon järjestämille kursseille tai tapahtumiin. Lisäksi aineenopettajat hyödyntävät näitä mahdollisuuksia omassa opetuksessaan. Opiskelijat voivat laajentaa osaamistaan esimerkiksi vapaan sivistystyön oppilaitoksissa, järjestöissä ja korkeakouluissa. Opiskelijat voivat suorittaa myös ammatillisia opintoja osana lukio-opintojaan. Tunnistamme ja tunnustamme opiskelijoiden muualla hankkiman osaamisen harkinnan mukaan osaksi lukio-opintoja.

Opiskeluhuollon henkilöstö ja opettajat rakentavat yhdessä opiskelijoiden hyvinvointia tukevaa yhteisöä ja toimintakulttuuria. Opiskelijoiden ohjaus muihin sosiaali- ja terveystoimen palveluihin tapahtuu joustavasti opiskeluhuollon kautta. Helsingin kaupungin lukioiden opiskeluhuollosta on kerrottu tarkemmin luvussa 5.3. Opiskeluhuolto.

5.1 Ohjauksen järjestäminen

Ohjaustoiminta lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa muodostaa kokonaisuuden, jonka tarkoituksena on tukea opiskelijaa opintojen kaikissa vaiheissa. Ohjaus järjestetään henkilökohtaisena ja ryhmämuotoisena ohjauksena. Opinto-ohjausta antavat opinto-ohjaajat ja aineenopettajat.

Opinto-ohjaaja vastaa opiskelijan ohjauksesta kokonaisvaltaisesti opintojen aikana. Aineenopettajat ohjaavat opiskelijaa oman tiedonalansa käsitteisiin ja tiedonkäsittelytapoihin. Koulun yhteisellä ohjaustoiminnalla tuetaan opiskelijaa ymmärtämään ja arvioimaan omaa oppimista, työskentelytaitoja ja opintojen edistymistä.

Sekä opinto-ohjaaja että aineenopettajat ohjaavat opiskelijaa osallistumaan ja toimimaan ryhmässä sekä harjoittelemaan itselle sopivia työskentelymuotoja. Opiskelijaa ohjataan käyttämään tieto- ja viestintäteknikkaa tiedon etsinnässä ja käyttämisessä sekä oppimisen apuvälineenä.

Opiskelijaa ohjataan arvioimaan aikaisempia opintojaan tai muutoin hankittua osaamistaan, suunnittelemaan opintojensa sisältöä ja tekemään tarkoituksenmukaisia valintoja omista tavoitteistaan käsin. Opiskelijaa ohjataan etsimään tietoa lukiokoulutuksen valinnoista ja niiden vaikutuksista jatko-opintoihin sekä löytämään itselleen sopivia lukiovaihtoehtoja.

Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan kanssa keskustellaan hänen opintoihinsa, tulevaisuuteensa ja elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Ohjauksessa tuetaan opiskelijan suunnittelun taitoja, taitoja arvioida omaa työskentelyä ja toimia vastuullisesti.

Ryhmäohjauksessa harjoitellaan toimimista ryhmässä, yhdessä vertaisopiskelijoiden kanssa. Ryhmäohjauksen tavoitteena on tukea yksittäisen opiskelijan sitoutumista yhteisesti asetettuihin tavoitteisiin ja työskentelyyn sekä ohjata kantamaan vastuuta sekä omasta että muiden oppimisesta, työskentelystä ja työskentelyn loppuunsaattamisesta.

Ryhmäohjauksessa käydään opiskelijoiden kanssa läpi lukio-opintoihin liittyvät vaatimukset ja mahdollisuudet. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat tekemään tarkoituksenmukaisia ja heille soveltuvia oppiaine- ja oppimäärävalintoja.

Opinto-ohjausta antavat ryhmänohjaaja, opinto-ohjaajat ja aineenopettajat. Kaikki ohjaavat tahot vastaavat yhdessä ajankohtaisesta tiedottamisesta, ryhmänohjaustuokioiden sisällöstä sekä opintojen etenemisen ja poissaolojen seurannasta lukiokohtaisten käytäntöjen mukaisesti.

5.2 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma

Koulutuksen alussa laaditaan yhdessä opiskelijan kanssa henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, joka perustuu opiskelijan aikaisemmin hankkimiin tietoihin ja taitoihin. Siksi valmistavan koulutuksen alussa selvitetään opiskelijan kielitaidon taso ja oppimishistoria, joiden perusteella opiskelun tavoitteet asetetaan. Henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa määritellään opiskelun tavoitteet, opinto-ohjelma, opintojen suoritustavat ja suoritusjärjestys sekä mahdolliset tukitoimet.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana opiskelija voi opiskella perusopetuksen oppiaineita ja korottaa niiden arvosanoja erityisessä tutkinnossa.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa opiskelija parantaa opetuskielen hallintaansa ja oppimaan oppimisen taitojaan sekä useiden oppiaineiden osaamista opetuskielellä. Lisäksi opiskelija voi suorittaa lukion opintoja.

Henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan voi siis kuulua näiden perusteiden mukaisia opintoja sekä perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opintoja. Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä päivitetään säännöllisesti osana opinto-ohjausta (ks. luku 6.7).

Helsingin kaupungin lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa opinto-ohjaajan lisäksi myös ryhmänohjaaja seuraa ja tarvittaessa päivittää henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa.

5.3 Opiskeluhuolto

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskeluhuollon järjestämisessä ja toteuttamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin lukion opiskelijoille annettavassa opiskeluhuollossa ¹⁴. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain

¹⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013), Laki oppilas- ja opiskelijahuollon muuttamisesta (886/2017) 6 §

edellyttämä oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma, jonka laatimisesta määrätään nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2019). Suunnitelmassa otetaan huomioon valmistavaan koulutukseen osallistuvien opiskelijoiden tausta ja yksilölliset tarpeet yhteisöllistä ja yksilökohtaista opiskeluhoitoa 14 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013), Laki oppilas- ja opiskelijahuollon muuttamisesta (886/2017) 6 § 18 järjestettäessä ja toteutettaessa. Oppilaitoskohtaiset opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyvät asiat voidaan sisällyttää lukion opiskeluhoollon suunnitelmaan.

Oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoitosuunnitelmaan tulee sisältyä myös suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Opiskeluhoito järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Siihen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoito sekä opiskeluhoollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Palveluiden järjestämisestä vastaa oppilaitoksen sijaintikunta. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoito, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja.

Opiskeluhoitoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoitona. Yhteisöllinen opiskeluhoito on osa lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden, heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa kunnan muiden nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhoollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhoito, opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhoito, jota toteutetaan tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä. Yksilökohtaista opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa opiskeluhoollon toimintatavoista, yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhoollon sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. Toiminnassa otetaan huomioon opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhoollon liittyvissä kysymyksissä. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksen opiskeluhoollon noudatamme Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelmaa.

5.4 Oppimisen ja opiskelun tuki

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimisen ja opiskelun tuen järjestämisessä ja toteuttamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin lukion opiskelijoille annettavassa oppimisen ja opiskelun tuessa¹⁵. Opiskelijoiden osaamisessa voi olla vaihtelua koulutustaustojen moninaisuuden vuoksi tai opiskelun edellytykset voivat olla heikentyneet sairauden, vamman tai muun toimintavajavuuden vuoksi. Opiskelijalla voi olla myös elämäntilanteeseen liittyviä ongelmia, joissa tarvitaan tukea. Lukiokoulutukseen valmistavan

¹⁵ Lukiolaki (714/2018) 28 §

koulutuksen opetussuunnitelmassa määritellään, miten tukea tarvitsevien opiskelijoiden muut opetuksen tukitoimet järjestetään.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimisen ja opiskelun tukemisessa noudatetaan Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelmaa.

Oppimisvaikeus ei ole este lukio-opinnoille. Suosittelemme, että tukea tarvitseva nuori ja/tai huoltaja ottaa yhteyttä lukion erityisopettajaan lukio-opintojen alussa. Näin varmistamme, että nuorta koskeva tieto siirtyy lukioon.

Lukioissamme oppimisen tukitoimista saa tietoa ryhmänohjaajalta, erityisopettajalta sekä opinto-ohjaajalta, lukion viestintäkanavista, opinto-oppaasta ja vanhempainilloista.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan tuen tarpeen ilmetessä. Tukitoimien tarvetta arvioivat lukion erityisopettaja ja aineenopettaja yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Tuen tarpeen arviointiin voi osallistua opiskelijan suostumuksella myös esimerkiksi kuraattori, psykologi tai muu kuntouttavan tai hoitavan tahon edustaja.

Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuksesta toiselle asteelle siirrettäviin pedagogisiin asiakirjoihin ja lausuntoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa käytetään erilaisia menetelmiä, kuten erityisopettajan kielellisiä alkukartoituksia sekä aineryhmien ja ryhmänohjaajien omia työkaluja tuen tarpeen arvioimiseksi. Kannustamme myös opiskelijoita itse ottamaan yhteyttä erityisopettajaan, kun opiskelijat tarvitsevat tukea oppimiseensa.

Erityisopettaja kirjaa opiskelijalle suunnitellut tukitoimet lukion oppimisen tuen suunnitelmaan.

Erityisopettaja, aineenopettaja, ryhmänohjaaja ja/tai opinto-ohjaaja arvioivat tukitoimien vaikuttavuutta jakson päättyessä ja dokumentoivat arvioinnin lukion oppimisen tuen suunnitelmaan.

Oppimisen tuki vahvistaa opiskelijoiden hyvinvointia. Huomioimme opiskelijoiden erilaiset valmiudet ja tarpeet opetuksen ja oppimisympäristöjen suunnittelussa.

Monipuolinen pedagogiikka aineenopetuksessa innostaa oppimaan ja onnistumaan sekä mahdollistaa yksilölliset opintopolut. Oppimaan oppimisen taidot ja opiskelustrategiat vahvistuvat osana aineenopetusta.

Tavoitteemme on tarjota opiskelijoille mahdollisuuksia vaikuttaa opetusmenetelmiin sekä oppimisen tapoihin Helsingin kaupungin lukioissamme.

5.5 Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Lukiolain¹⁶ mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja vältettävä toimintaa, joka voi vaarantaa muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä¹⁷. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja.

Koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista¹⁸. Opetushallitus on antanut määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman (Opetushallitus 2019) perusteissa.

¹⁶ Lukiolaki (714/2018) 40 §

¹⁷ Lukiolaki (714/2018) 30 §

¹⁸ Lukiolaki (714/2018) 40 §

Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa.

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista. Suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämismenettelyt, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt*
- periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä*
- henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä*
- suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille*
- yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa*
- menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.*

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan tai se voi olla erillinen.

Noudatamme Helsingin kaupungin lukioissa menettelytapaohjetta oppilaiden ja opiskelijoiden kurinpitorangeistuksista, ojentamiskeinoista ja turvaamistoimenpiteistä (19.1.2018).

Opiskelijoiden lakisääteisiä velvollisuuksia täsmennetään järjestyssäännöissä, jotka lukioiden opiskelijat ja henkilöstö laativat yhdessä. Lukion johtokunta hyväksyy järjestyssäännöt.

Lukion toimintaohjeessa opiskelun edellytysten turvaamiseksi (16.1.2019) kuvataan, miten lukiossa toimitaan päihdeongelma-, väkivalta-, kiusaamis- ja häirintätapauksissa.

Lukuvuoden aikana lukion henkilökunta ja opiskelijat perehdytetään

- ohjeistukseen opiskelun edellytysten turvaamisesta
- kriisi- ja turvallisuussuunnitelmiin
- lukion järjestyssääntöihin.

5.6 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Nuoren opiskelijan kannalta on tärkeää, että huoltajat tukevat nuoren opiskelua. Oppilaitoksen tulee olla aloitteellinen yhteistyön käynnistämisessä ja ylläpitämisessä huoltajien kanssa.

Huoltajille tulee järjestää yhteisiä tapaamisia, joissa keskustellaan suomalaisesta koulutusjärjestelmästä, lukiokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta ja niistä vaatimuksista, joita lukiossa opiskelu edellyttää. Yhteisissä tapaamisissa huoltajien kanssa korostetaan sitä, että kiinnostus nuorten opintoihin ja opinnoissa suoriutumiseen on ensiarvoisen tärkeää opiskelijan opinnoissa menestymisen kannalta.

Huoltajille on tärkeää kertoa muun muassa opiskelusta lukiossa sekä opiskelijoiden mahdollisuuksista osallistua omien opintojensa suunnitteluun. Koulutuksen järjestäjän tulee kuvata opetussuunnitelmassa, millaisia kodin ja oppilaitoksen yhteistyömuotoja käytetään. Kodin ja koulun yhteistyötä koskeva osuus koskee vain alle 18-vuotiaita opiskelijoita.

Kannustamme huoltajia osallistumaan aktiivisesti lukion toimintaan ja tapahtumiin. Kutsumme huoltajia lukion johtokuntaan sekä yhteisölliseen opiskeluhuoltoryhmään. Selvitämme opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä toiminnasta säännöllisesti, esimerkiksi kyselyillä tai kuulemalla huoltajia vanhempainilloissa. Näin voimme arvioida ja kehittää omaa toimintaamme.

Lukuvuoden alussa tiedotamme huoltajia lukion toimintatavoista, lukuvuoden kulusta, lukio-opiskelun tavoitteista ja ohjaukseen liittyvistä asioista. Lukioissa voi toimia myös vanhempainyhdistys tai muu toimintaa tukeva yhdistys, joka edistää kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä.

Huoltajiin ovat yhteydessä ryhmänohjaajat, opinto-ohjaajat, aineenopettajat, rehtorit, opiskeluhuoltoryhmä sekä muut mahdolliset henkilökunnan edustajat. Roolijaon tarkennamme lukiokohtaisesti. Kerromme huoltajille ensisijaisen tiedottamisen ja yhteydenpidon kanavan. Sosiaalisen median kautta huoltajat voivat myös seurata lukion arkea. Huomioimme perheiden moninaisuuden, ja viestintämme on selkeää ja tarvittaessa monikielistä.

Kodin ja oppilaitoksen välinen viestintä on monikanavaista. Huoltajia opastetaan koulun sähköisen viestintäjärjestelmän käyttöön sekä kannustetaan seuraamaan opiskelijan opintojen etenemistä. Lisäksi järjestetään huoltajien tapaamisia, joita ovat esim. vanhempainillat ja henkilökohtaiset keskustelut ryhmänohjaajan, opinto-ohjaajan tai muiden yhteistyökumppaneiden kanssa, mikäli tarve niin vaatii. Ennen yhteishakua järjestetään huoltajille tiedotustilaisuus, jossa käsitellään jatko-opintovaihtoehtoja. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä koordinoi ryhmänohjaaja. Sekä yleisiin että henkilökohtaisiin huoltajatapaamisiin voidaan pyytää ulkopuolista tulkkausapua, mikäli se on opiskelijan edun mukaista.

6 OPPIMISTAVOITTEET JA OPETUKSEN KESKEISET SISÄLLÖT

6.1 Opetuksen yleiset tavoitteet

Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tavoitteena on parantaa opiskelijan valmiuksia oppilaitoksen opetuskielessä sekä parantaa opiskelijan opiskelutaitoja lukio-opintojen näkökulmasta. Lisäksi tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia toimia aktiivisena kansalaisena suomalaisessa yhteiskunnassa. Koulutuksen tavoitteena on myös mahdollisuuksien mukaan tukea ja edistää opiskelijoiden oman äidinkielen hallintaa.¹⁹

6.2 Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat koulutuksen yhteiset tavoitteet. Ne ovat keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.²⁰ Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat samat kuin lukiokoulutuksessa.

Laaja-alaista osaamista konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen ja/tai aineryhmän tavoitteiden ja osa-alueiden kuvauksissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin

¹⁹ Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018) 6 §

²⁰ Lukionkoulutuksen opetussuunnitelman perusteet 2019

opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- *hyvinvointiosaaminen*
- *vuorovaikutusosaaminen*
- *monitieteinen ja luova osaaminen*
- *yhteiskunnallinen osaaminen*
- *eettisyys ja ympäristöosaaminen*
- *globaali- ja kulttuuriosaaminen.*

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa opinnoissa, joissa sitä lähestytään kunkin tiedon- ja tieteenalan lähtökohdista.

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- *oppii havainnoimaan ja analysoimaan nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä*
- *rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla*
- *saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.*

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa opiskelijoiden hyvinvointi on oppimisen lähtökohta. Luomme oppimiselle yhdessä turvallisen ympäristön, jossa kaikki kunnioittavat toisiaan ja jokainen voi olla oma itsensä. Yhdenvertaisuus toteutuu toimintakulttuurissa, jossa jokaista yhteisön jäsentä arvostetaan. Opettajat ja muu henkilökunta tukevat opiskelijoiden kasvua liikunnalliseen elämäntapaan. Koemme, että paras kasvuympäristö on moninainen yhteisö, jossa jokainen saa identiteettiinsä rakennusaineita. Hyvinvoinnin ja tulevaisuuden toiveiden ja suunnitelmien aktiivinen pohtiminen on osa opiskelijoiden opintopolun rakentamista. Opiskelijat kartuttavat taitojaan hyvinvoinnin eri osa-alueista. He oppivat, mistä Helsingissä saa apua ja tukea hyvinvoinnin ylläpitämiseen. Opiskelijoilla on tukena oma lukioyhteisönsä, ja opiskelijat auttavat myös toinen toisiaan.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa tuetaan opiskelijoiden hyvinvointiosaamista muun muassa tutustuttamalla heitä suomalaisen yhteiskunnan tukirakenteisiin ja erilaisiin helsinkiläisiin toimijoihin. Mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä tehdään muun muassa nuorten hyvinvointia tukevien järjestöjen kanssa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan toimiessaan lukioyhteisössä. Arvostamme ja harjoittemme kuuntelemista ja argumentointitaitoja lukioissamme. Opetus ja toimintakulttuuri edistävät kielitietoisuutta. Opiskelu on auttamista, oivallusten jakamista ja yhteistyötä, jossa koko lukioyhteisö toimii saman päämäärän eteen: kohti innostumista ja onnistumista. Rohkaisemme opiskelijoita uskaltamaan. Onnistuminen voi vaatia monta yritystä ja usein myös erehdystä. Rohkeus kasvaa ponnistelun ja pientenkin oikeansuuntaisten askelten myötä.

Helsingin kaupungin lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen toimijat kannustavat opiskelijoita aktiiviseen vuorovaikutukseen koko lukioyhteisössä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Rohkeus kokeilla uutta näkyy kaikessa lukioiden toimintakulttuurissa. Opiskelijat saavat mahdollisuuksia kokeilla yhteistyömuotoja eri oppiaineiden ja eri toimijoiden välillä pääkaupunkiseudulla ja koko Suomessa. Eri oppiaineista rakentuvat opintojaksot syventävät opiskelijoiden ymmärrystä erilaisista kokonaisuuksista ja ilmiöistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Arvostamme osallistumista ja vaikuttamista. Opiskelijoilla on monia mahdollisuuksia olla aktiivinen ja vaikuttaa oman lähiyhteisönsä toimintaan. He voivat toimia esimerkiksi vertaisohjaajina tai tutoropiskelijoina, järjestää toimintaa omassa tai muissa kaupungin lukioissa tai työskennellä vapaaehtoistoiminnassa. Rohkaisemme opiskelijoita kantamaan vastuuta itsestä ja muista. Jokaisen yhteisön jäsenen ääni on arvokas ja tarpeellinen osa päätöksentekoa. Opiskelijoiden ääni kuuluu henkilökunnan kanssa yhdenvertaisesti lukioiden viestintäkanavissa. Opiskelijat tuntevat lukiolaisen vaikuttamisen kanavia ja menetelmiä Helsingissä sekä valtakunnallisella että kansainvälisellä tasolla. Helsingin kaupungin lukiokoulutukseen valmistavissa koulutuksissa teemme yhteistyötä nuorten yhteiskunnallista osallisuutta vahvistavien tahojen kanssa.

Eettinen ja ympäristöosaaminen

Lukioyhteisön aktiivisina jäseninä opiskelijat tutustuvat yhteiskunnan suuriin kysymyksiin, kuten ympäristön ylikuormitukseen. Lisäksi he saavat kokemuksia yhteistyöstä, jossa ratkaistaan ajankohtaisia ongelmia. Yhteinen vastuu tulevaisuudesta on esillä eri oppiaineissa. Käsittelemme yhteistä huolta rakentavasti ja pohdimme ratkaisuja, jotka ovat yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti kestäviä sekä sosiaalisesti oikeudenmukaisia. Yksi tärkeimmistä tavoitteistamme on Hiilineutraali Helsinki 2035. Opiskelijat tutustuvat Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelmaan ja sen tavoitteisiin. Samalla opiskelijat oivaltavat, että pienilläkin teoilla on merkitystä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa. Tämä ohjelma ohjaa osaltaan toimintaamme ja on osa opetusta Helsingin kaupungin lukioissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kannustamme opiskelijoita pohtimaan omaa identiteettiään. Yhteisö tukee jokaisen opiskelijan kasvua omaksi itsekseen ja ohjaa hyväksymään erilaisuuden. Työskentelemme Helsingin kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä luontevasti erilaisten ihmisten kesken ja toimimme rohkeasti eri kielillä. Opiskelijat oppivat tuntemaan omat juurensa sekä tutustuvat myös toisten opiskelijoiden kulttuuriseen taustaan. Erilaisten kulttuuri-identiteettien tunnistaminen ja arvostaminen vahvistavat monipuolista kulttuurista ymmärrystä.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa globaali- ja kulttuuriosaamisen taidot nivoutuvat luontevasti koulutuksen sisältöihin ja niitä voidaan vahvistaa lisäksi yhteistyössä eri järjestöjen ja toimijoiden kanssa.

6.3 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

6.3.1 Äidinkieli ja kirjallisuus (suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus)

Suomen/ruotsin kielen opintojen (20 op) tavoitteena on parantaa opiskelijoiden valmiuksia opiskella lukiokoulutuksessa suomen/ruotsin kielellä. Erityisesti tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden monilukutaitoa, jolla tarkoitetaan erilaisten viestien tulkinnan, tuottamisen ja arvottamisen taitoja. Monilukutaito luo perustan ajattelutaidoille ja kyvyille hankkia, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa erilaisissa monimediaisissa oppimisympäristöissä ja -tilanteissa.

Monilukutaito on osa kaikkien oppiaineiden opiskelua lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa. Oppiminen etenee perustaitojen hallinnasta kohti laaja-alaisia tekstien ymmärtämis- ja tuottamistaitoja.

Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja hallitsemaan eri oppiaineille tyypillisiä tapoja käsitteellistää ja ilmaista asioita. Opiskelijat saavat valmiuksia välittää hankkimaansa tietoa, etsiä ratkaisuja ongelmiin ja tuottaa uutta tietoa monessa eri muodossa ja eri välinein. Opetus mahdollistaa opiskelijan viestintätaitojen kehittymisen monimediaisissa ja teknologisesti tuetuissa oppimisympäristöissä ja tukee erilaisten tekstien tulkintaa, käyttämistä ja tuottamista sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Monilukutaitoa kehitetään koko lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen ajan, ei ainoastaan suomen/ruotsin kielen opetuksessa.

Suomen/ruotsin kielen opetuksessa korostuvat viestinnällisyys sekä toiminnallisuus eli se, miten erilaisissa kielenkäyttötilanteissa toimitaan ja mihin kieltä käytetään. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa vahvistetaan perusopetuksen aikana opittuja sisältöjä sekä annetaan valmiuksia lukio-opintoja varten. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa varmistetaan, että opiskelija on saavuttanut perusopetuksen suomi toisena kielenä -oppimäärän tavoitteet. Suomen/ruotsin kielen opetuksen perusoletuksena lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa onkin, että opiskelija hallitsee kehittyvän peruskielitaidon eli osaa toimia tarkoituksenmukaisella tavalla erilaisissa kielenkäyttötilanteissa, osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä kriittisesti sekä käyttää kieltä monipuolisesti ja luovasti, tuntee kirjallisuutta ja kulttuuria, rakentaa monikielistä ja -kulttuurista identiteettiään sekä osaa arvioida ja käyttää kielellisiä valmiuksiaan kaiken oppimisen tukena. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana näitä taitoja syvennetään ja varmistetaan.

Koulutuksen alussa opiskelijan kielitaidon osa-alueet kartoitetaan ja opiskelijalle asetetaan oppimistavoitteet siten, että opiskelijan kielitaitoprofiili kehittyy tasaisesti. Kielitaito koostuu tulkintataidoista eli kuullun ja luetun ymmärtämisestä sekä tuottamistaidoista eli puhumisesta ja kirjoittamisesta. Näihin kaikkiin osa-alueisiin sisältyy sanaston ja rakenteiden hallinta. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen päättyessä opiskelijalla tulisi olla toimiva tai sujuva peruskielitaito (kielitaidon tasojen kuvausasteikon taso B1). Kielitaidon eri osa-alueiden osaamista kuvaava kielitaitoprofiili voi kuitenkin vaihdella opiskelijakohtaisesti.

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Toisen kielen oppimisessa koko kohdekielinen ympäristö tukee opiskelijan kielitaidon kehittymistä. Näin ollen erityisesti suomen kielessä hyödynnetään luokkahuoneen ulkopuolisia ja digitaalisia ympäristöjä. Opiskelijaa kannustetaan erilaisten verkossa tarjolla olevien interaktiivisten oppimisympäristöjen käyttöön. Huomiota kiinnitetään erityisesti kriittiseen tiedonhakuun ja opiskelijan omaan osallistumiseen.

Opiskelijan kielitaidon kokonaisvaltaista kehittämistä tukee se, kun opetuksessa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan muissa oppiaineissa käytettyä materiaalia. Näistä voidaan poimia kielellistä ainesta, joiden avulla vahvistetaan eri tekstilajien ymmärtämistä ja tuottamista.

ARVIOINTI

Opiskelijalle annetaan monipuolista sanallista palautetta hänen edistymisestään kielitaidon eri osa-alueilla, jotta opiskelijalle muodostuu realistinen käsitys omasta kielitaidostaan.

Opiskelijaa ohjataan suhteuttamaan omaa osaamistaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin sekä asettamaan omia tavoitteitaan, arvioimaan taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa opiskellaan ensisijaisesti lukiossa vaadittavia valmiuksia ja taitoja, erityisesti tekstitaitoja ja tiedonalojen kieltä. Eri aineryhmien tavoitteiden saavuttamista ei arvioida

numeerisesti, koska tavoitteet ja sisällöt painottuvat opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa hänen tarpeidensa mukaisesti. Lukiokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta saatavalla todistuksella ei myöskään pyritä lukioon, vaan opiskelija hakee lukion aloituspaikkaa yhteishaussa. Kukin opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen valinnaisiin opintoihin voi sisältyä pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa voidaan järjestää valinnaisia opintoja myös niissä lukion oppiaineissa, joita ei opiskella perusopetuksessa. Valinnaisina opintoina suoritettavat lukiokoulutuksen opinnot merkitään todistukseen lukion opetussuunnitelman mukaisesti. Perusopetuksen opintojen suorittaminen ja arvosanojen korottaminen ovat mahdollisia lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana yhteistyössä perusopetusta antavien koulujen kanssa.

PAKOLLISET OPINNOT

LVS1 Kielitietoisuus (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kielitaitonsa vahvuudet ja kehittämiskohteet
- kertaa perusopetuksen suomen kielen oppimäärän keskeisiä sisältöjä ja kehittää kielen rakenteen hallintaansa
- vahvistaa morfologisen sekä sana- ja lausetason osaamistaan
- hallitsee ne lausetason taidot, joilla vahvistetaan opiskelijan kirjoittamisen taitoa.

Keskeiset sisällöt

- opiskelijan kielitaidon kartoitus
- keskeinen morfologia tarpeen mukaan
- syntaksin vahvistaminen ja kirjoittamistaidon kehittyminen
- lausetyyppien, sanajärjestyksen ja rektioiden harjoittelu
- puhutun kielen ja kirjoitetun kielen morfologiset ja syntaktiset erot sekä niiden vaikutus kielenkäyttöön

LVS2 Tekstitietoisuus (2 op)

Tavoitteet Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa perusopetuksen suomen kielen oppimäärän keskeisiä sisältöjä ja kehittää kielen rakenteen hallintaansa
- tutustuu tekstilajien rakennepiirteisiin

Keskeiset sisällöt

- kirjoitetun kielen rakenteet tekstitasolla
- erilajisten tekstien rakentuminen ja keinot niiden rakentamiseen, koheesio ja sidoksisuus
- päälause, rinnasteinen ja alisteinen sivulause
- lausekaajattelu luetun ymmärtämisen tukena

LVS3 Eri tiedonalojen kieli (2 op)

Tavoitteet Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää eri tiedonalojen kielen hallintaa
- kehittää käsitteellisen kielen hallintaa
- ymmärtää oppiaineiden tekstien erilaisia rakennepiirteitä ja tapoja kuvata ilmiöitä
- hallitsee eri oppiaineiden tekstikäytänteitä • tuntee eri oppiaineiden tyypillisiä tekstilajeja.

Keskeiset sisällöt

- eri tiedonalojen tyypilliset käsitteet, määritelmät ja tekstilajit
- eri tiedonalojen tekstien rakennepiirteet
- tietotekstien käsitteistö omassa puheessa
- tietotekstien käsitteistön ymmärtäminen ja aktiivinen tuottaminen

LVS4 Tekstien kirjoittaminen (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kirjoittaa erilaisia arjen tekstejä
- ymmärtää ja tulkitsee suullisesti ja kirjallisesti erilaisia tekstejä
- harjoittelee myös yhdessä kirjoittamista.

Keskeiset sisällöt

- erilaisten arkipäivän tekstien tuottaminen, esimerkiksi blogiviesti tai muu verkkoteksti, mielipide, kommentti, kritiikki, formaali ja ei-formaali sähköposti
- tarkka kuvailu ja yksityiskohtainen kerronta • sanaston varioivuus ja idiomattisuus
- yhdessä kirjoittaminen
- omien ja toisten tekstien huoltaminen ja oikeakielisyys, esimerkiksi alkukirjain, välimerkit, kappalejako

LVS5 Eri tiedonalojen tekstien kirjoittaminen (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja tulkitsee suullisesti ja kirjallisesti eri tiedonaloille tyypillisiä tekstejä
- kirjoittaa eri tiedonalojen opiskeluun liittyviä tekstejä

Keskeiset sisällöt

- opiskeluun liittyvien tekstien tuottaminen, esimerkiksi tutkielma, koevastaus, essee tai käsitelmäärittely
- lähteiden käyttö ja tiedon esittäminen visuaalisesti (esim. diagrammi ja taulukko)
- käsitteiden määrittely sekä systemaattinen sanojen johtaminen
- kielenhuolto

LVS6 Vuorovaikutus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää ilmaisutaitojaan
- kehittää puhutun kielen ymmärtämisen ja tuottamisen taitoaan.

Keskeiset sisällöt

- suomen kielen kuuntelemisen ja puhumisen harjoittelu
- ilmaisutaidon harjoituksia (pari- ja ryhmäharjoituksia), roolileikkejä, fiktiivisiä tekstejä, runoja ja riimejä
- puheen pitäminen vapaasta aiheesta
- idiomattinen reagointi
- huomion kiinnittymistä puhekielen tilanteiseen variaatioon
- läpäisevästi huomiota ääntämiseen, lausepainoon ja puheen rytmiin

LVS7 Kirjallisuus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu suomalaiseen nykykirjallisuuteen
- tutustuu kirjallisuuden keskeisiin analyysikäsitteisiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden peruskäsitteitä
- lyhyt katsaus muutamaa tärkeää suomalaista nykykirjailijaa
- kirjallisuuden tekstilajit, esimerkiksi romaani, novelli, runo, näytelmä
- erilaisiin tekstilajeihin tutustuminen lukemalla
- kirjallisuuden analysoinnin käsitteitä ja keinoja

LVS8 Kirjallisuus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu joihinkin maailmankirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin osana kulttuurikontekstia
- harjoittelee kirjallisuuden analysointia
- saa aineksia oman identiteetin rakentamiseen moninaisessa yhteiskunnassa

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuteen liittyvä monimediainen esitys luetun teoksen pohjalta (esimerkkejä)
- omien fiktiivisten tekstien tuottaminen (esim. hyödyntäen omaa kulttuuritaustaa)
- kirjallisuuden analysoinnin käsitteitä sekä erilaisia analyysikeinoja

LVS9 Kulttuurinen moninaisuus (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu suomalaiseen kulttuuriin
- tulee tietoiseksi kulttuurisesta moninaisuudesta
- vahvistaa kulttuurista identiteettiään.

Keskeiset sisällöt

- suomalaisen kulttuurin peruskäsitteitä suomalaisia tapoja, perinteitä ja juhlapäiviä
- kulttuurinen moninaisuus ja moninaiset identiteetit: ihmisryhmien monenlaiset ja muuttuvat elämänmuodot, esimerkiksi nuorison ajankohtaiset alakulttuurit: erilaiset nettiyhteisöt
- näkökulmia toiseuden kokemuksiin

LVS10 Vuorovaikutus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittyy yhteistyö- ja neuvottelutaidoissa*
- *kehittyy tiedottavan ja vaikuttavan puhumisen taidoissa*
- *vahvistaa analyysoivan kuuntelemisen taitoaan.*

Keskeiset sisällöt

- *tiedonalojen kieli: keskustelu, vuorovaikutus ja argumentointi*
- *harjoitellaan tarkkaa kuvailua ja yksityiskohtaista kerrontaa: sanaston varioivuus ja idiomaattisuus.*
- *harjoitellaan eri tiedonalojen käsitteiden määrittelyä kuultuna ja puhuttuna*
- *neuvottelutaitojen kehittäminen*
- *tiedottava ja mielipidepuheenvuoro*
- *huomion kiinnittäminen siihen, mistä tekijöistä asiapuhe koostuu eli miten puhetta jaksotellaan*
- *median viestintä: puheen ymmärtäminen nopeassa keskustelussa, jossa on läsnä monta puhujaa*
- *läpäisevästi huomio ääntämiseen, lausepainoon ja puheen rytmiin*

LVS11 Digitaaliset tekstitaidot (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu mediakulttuuriin osana omaa elämäänsä*
- *tuottaa erilaisia mediatekstejä erilaisin teknologisin välinein*
- *pohtii sosiaalisen median merkitystä oman elämänsä näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

- *vahvistetaan digitaalisia tekstitaitoja*
- *kiinnitetään huomiota sosiaalisessa mediassa käytettyyn kieleen analysoinnin ja harjoittelun keinoin*
- *harjoitellaan verkkosivustojen luotettavuuden vertailua*
- *arvioidaan verkkotekstejä*
- *tuotetaan erilaisia digitaalisia tekstejä huomioiden kuvat, videot, linkitys ja liikkuva kuva*
- *oppija aktiivisena tiedontuottajana: oppijan pääsy (tuovat itse valitsemiaan tekstejä oppitunnille), osallisuus ja toimijuus suhteessa teksteihin*

LVS12 Mediakulttuuri (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu mediakulttuuriin yhteiskunnallisesta näkökulmasta*
- *pohtii sosiaalisen median merkitystä yhteiskunnallisena ilmiönä.*

Keskeiset sisällöt

- *mediat ja niiden ilmaisukeinot*
- *median tekstien piirteitä*
- *sosiaalisen median tekstit*

- vaikuttamaan pyrkivän viestinnän osatekijöiden analyysi (esim. mainosten kieli)
- kuvat ja kuvanlukeminen
- opiskelijoiden valitsemien verkkovideoiden analyysikeinoja

6.4 Muut kielet

Muiden kielten opinnot voivat lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa muodostua yhden tai useamman kielen opinnoista. Valittavia opintoja ovat toisen kotimaisen kielen, vieraiden kielten ja mahdollisuuksien mukaan opiskelijan oman äidinkielen opinnot. Muiden kielten opinnoista koulutuksen järjestäjän tulee tarjota yhteensä vähintään kuusi opintopistettä.

Helsingin kaupungin lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa pakollisena muuna kielenä opiskellaan englantia.

PERUSOPETUKSESSA ALKANUT KIELI

Tavoitteet

Opetuksen päätavoitteena on vahvistaa perusopetuksessa tai muualla saatua toisen kotimaisen tai vieraan kielen taitoa.

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- osaa viestiä kohdekielelle ja sen kulttuurille ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteissa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan tarkoituksenmukaisin strategioin
- ymmärtää opiskeltavan kielen merkityksen oman tulevaisuuden kannalta sekä sen merkityksen Suomelle ja kansainvälisesti.

Opetuksen tavoitetaso määrittelyssä hyödynnetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 määritellyjä tavoitetasoja.

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Opiskeluympäristön ja käytettävien työtapojen tulee tukea aikaisempiin kokemuksiin pohjautuvaa tiedonrakentumista ja auttaa asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskeluympäristön tulee antaa tilaisuuksia kokeilla ja löytää itselleen sopivia työskentelymuotoja. Erilaisia apuvälineitä kuten digitaalisia sanakirjoja ja lähdemateriaaleja voidaan käyttää tuntityöskentelyssä ja kokeissa. Autenttiseen materiaaliin, tiedon hakuun ja sen arviointiin sekä kannustavaan palautteeseen kiinnitetään erityistä huomiota.

ARVIOINTI

Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön sekä monipuolisiin arviointimenetelmiin, esimerkiksi kirjallisiin ja suullisiin kokeisiin, suulliseen ilmaisuun tai muihin näyttötapoihin. Oppimista tukevaa arviointia toteutetaan myös opiskelijan itsearviointiin ja vertaisarviointiin sekä arviointi- ja kehityskeskustelujen avulla. Kokeissa tai vastaavissa näytöissä suositaan lähteiden ja apuvälineiden käyttöä. Lukion vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen opetussuunnitelmien (Opetushallitus 2019) mukaista kieliprofiilityöskentelyä voidaan hyödyntää osana opintoja. Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty.

PAKOLLISET OPINNOT

LVKA1 Kielitaito osana opiskelua ja muita elämänalueita (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tekee yhdessä opettajan kanssa opintojen alussa arvion omista lähtökohdistaan ja erityisesti omista opiskelutaidoistaan
- ottaa vastuun oman kielitaitonsa kehittamisestä
- pystyy keskustelemaan moduulin aihepiiriin liittyvistä teemoista sekä tuottamaan niistä suppean kirjallisen esityksen.

Keskeiset sisällöt

- perusrakenteiden vahvistaminen sekä puheen ja kirjoittamisen käytänteiden harjoittelua
- opiskeluun ja muihin itselle tärkeisiin elämänalueisiin liittyvä kirjallinen ja suullinen harjoittelu
- oman esityksen tuottaminen ja muokkaaminen myös vertaispalautetta hyödyntäen
- oman kieliprofiilin laatiminen

LVKA2 Arkipäivän vuorovaikutusta (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- selviytyy erilaisista jokapäiväisistä kielenkäyttötilanteista
- osaa tuottaa suullisesti kertomuksen, kuvauksen, ohjeen ja perustellun mielipiteen
- puhuu ja kirjoittaa tilanteen mukaisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja
- harjoittelee vertaispalautteen antamista

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutus- ja asiointiharjoitukset erilaisissa kasvokkaisissa ja monimediaisissa viestintätilanteissa, esim. ostoksilla, viranomaisissa, lääkärissä sekä liikenne-, majoitus- ja ateriapalveluita käytettäessä
- erilaisia suullisia harjoituksia yksin ja ryhmässä
- oman tuotoksen muokkaaminen palautetta hyödyntäen

LVKA3 Mediat (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee perustiedot medioista ja osaa käyttää viestintävälineitä monipuolisesti
- osaa etsiä tietoa erilaisista lähteistä
- osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa opiskelussaan.

Keskeiset sisällöt

- suppea tutkielma projekti tai portfolio aiheesta, joka liittyy yhteiskuntatietouteen tai kulttuurintuntemukseen tai luonnontieteisiin
- opintojen loppuvaiheessa kieliprofiilin täydentäminen tarpeen mukaan

LUKIOKOULUTUKSEEN VALMISTAVASSA KOULUTUKSESSA ALKAVA KIELI

Tavoitteet

Opetuksen päätavoitteena on tutustuttaa opiskelija uuteen lukiokoulutuksessa alkavaan kieleen, sen kielialueisiin ja kulttuureihin. Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- saa tuntuman kielen perusanastoon ja -rakenteisiin
- selviytyy yksinkertaisista vuorovaikutustilanteista ja osaa kertoa itsestään ja arkielämästään
- pystyy kirjoittamaan lyhyitä viestejä tutuissa arkielämän tilanteissa.

Tavoitetasona on lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa alkava oppimäärä A1.2.

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Opiskeluympäristön tulee antaa tilaisuuksia kokeilla ja löytää itselleen sopivia työskentelymuotoja. Erilaisia apuvälineitä kuten digitaalisia sanakirjoja ja lähdemateriaaleja voidaan käyttää lähiopetuksessa ja kokeissa. Autenttiseen materiaaliin, tiedon hakuun ja sen arviointiin sekä kannustavaan palautteeseen kiinnitetään erityistä huomiota.

ARVIOINTI

Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön sekä monipuolisiin arviointimenetelmiin, esimerkiksi kirjallisiin ja suullisiin kokeisiin, suulliseen ilmaisuun tai muihin näyttötapoihin. Oppimista tukevaa arviointia toteutetaan myös opiskelijan itsearviointin ja vertaisarviointin sekä arviointi- ja kehityskeskustelujen avulla. Kokeissa tai vastaavissa näytöissä suositetaan lähteiden ja apuvälineiden käyttöä. Lukion vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen opetussuunnitelmien (Opetushallitus 2019) mukaista kieliprofiilityöskentelyä voidaan hyödyntää osana opintoja. Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty.

PAKOLLISET OPINNOT LVKB1 Kieleen tutustuminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- omaksuu kielen perusäänteitä, intonaatiota sekä alkeistason perusanastoa ja -rakenteita taitotasolla A1.1
- ymmärtää tuttavallista puhetta ja käyttää tavallisia puheilmauksia rutiininomaisissa arkipäivän vuorovaikutustilanteissa
- hahmottaa yksinkertaisen kirjoitetun viestin aihepiirin ja osaa kirjoittaa yksinkertaisia, rutiininomaisia viestejä.

Keskeiset sisällöt

- henkilötietojen ja itseä koskevien perustietojen antaminen

- *tervehdykset, keskustelun aloittaminen, kuulumisista kertominen, kysyminen ja vastaaminen*
- *rutiininomaisten viestien lukeminen ja kirjoittaminen*

LVKB2 Asioiminen ja harrastukset (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii arkielämän keskeistä sanastoa ja ilmauksia*
- *tutustuu perustason A1.1 - A1.2 kielenkäytölle tyypillisiin lauserakenteisiin ja teksteihin*
- *oppii työskentelemään pareittain tai ryhmässä*
- *oppii käyttämään kieltä erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *tiedustelujen tekoa, puhelin- tai chat-asiointia*
- *erilaisten arkipäivän palvelujen käyttöä, kaupassa asiointia, liikennevälineissä käyttäytymistä*
- *harrastuksiin ja vapaa-ajan viettoon liittyviä vuorovaikutustilanteita*
- *A1.1 - A1.3 - tasoiset tekstit*

LVKB3 Elinympäristö ja sosiaaliset verkostot (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii kirjallisesti ja suullisesti kuvailemaan elinympäristöstään, lähipiiristään ja ystävistään*
- *oppii havainnoimaan kaksikielistä ympäristöä Suomessa*
- *oppii tekemään yksinkertaista tiedonhakua kohdekielellä.*

Keskeiset sisällöt

- *A1.2-tasoisten tekstien ymmärtämisen ja tuottamisen harjoittelu*
- *kaksikielisiin ilmiöihin tutustuminen erilaisissa ympäristöissä*
- *opiskelijan elinympäristöstä kertova suppea kirjallinen tai suullinen esitys*

OPISKELIJAN OMA ÄIDINKIELI

Tavoitteet

Opetuksen päätavoitteena on, että opiskelija ylläpitää ja kehittää oman äidinkielen taitoaan ja saa yleiskuvan kieliyhteisönsä kulttuuripiirteistä. Opiskelijan oman äidinkielen taito kartoitetaan ja tulosten perusteella laaditaan kullekin opiskelijalle henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Opetus perustuu toiminnalliseen kielitaitokäsitykseen, jonka mukaan opiskelija käyttää äidinkieltään monipuolisesti omiin viestintätarpeisiinsa. Opiskelun aikana käytetään autenttista opiskelumateriaalia ja luonnollisia kielenkäyttötilanteita.

ARVIOINTI

Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön sekä monipuolisiin arviointimenetelmiin, esimerkiksi kirjallisiin ja suullisiin kokeisiin, suulliseen ilmaisuun tai muihin näyttötapoihin. Oppimista tukevaa arviointia

toteutetaan myös opiskelijan itsearviointin ja vertaisarviointin sekä arviointi- ja kehityskeskustelujen avulla. Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty.

PAKOLLISET OPINNOT LVMAI1 Kieli ja identiteetti (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan oman kielialueensa kehityksen vaiheita • arvostaa omaa kielellistä kulttuuriaan ja ymmärtää sen merkityksen itselleen ja tulevaisuudelleen
- tuntee kielialueensa keskeisiä teoksia ja teemoja
- ymmärtää kaksi- ja monikielisyuden merkityksen identiteetilleen ja omalle kehitykselleen. Keskeiset sisällöt
- luetun ja kuullun ymmärtämisen harjoituksia autenttista materiaalia käyttäen (esimerkiksi elokuva, sanomalehtiartikkeli, kaunokirjallinen teos, uutiset)
- johonkin oman kulttuuripiirin teokseen perehtyminen ja siitä kertominen suullisesti tai kirjallisesti

LVMAI2 Kirjoittaminen ja nykykulttuuri (2op)

Tavoitteet Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu monipuolisesti kieliyhteisönsä nykykulttuuriin ja samalla kehittää oman äidinkielen kirjoittamisen taitojaan
- pystyy ilmaisemaan itseään kirjallisesti ja suullisesti
- tunnistaa tekstilajeja ja perehtyy oppiaineiden keskeisiin käsitteisiin omalla äidinkielellään.

Keskeiset sisällöt

- kieliyhteisön kulttuurisiin ilmiöihin tutustuminen autenttisen materiaalin avulla
- kirjallisen referaatin tai analyysin laatiminen opiskelijan valitsemasta aiheesta

LVMAI3 Puheviestinnän taitojen syventäminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää ilmaisuvarmuuttaan esiintymistilanteissa ja ryhmätyöskentelyssä
- pystyy arvioimaan puheviestinnän merkitystä ihmissuhteissa ja opiskelussa
- harjoittelee luontevaa ääntämistä ja intonaatiota.

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutustilanteiden ominaispiirteitä
- erilaisia vuorovaikutus- ja vertaisarviointitilanteita (haastattelu, väittely, kommentointi)
- suullisen esitelmän pitäminen, vertaispalautteen antaminen ja vastaanottaminen

6.5 Matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantiede

OPETUKSEN TAVOITTEET

Matemaattis-luonnontieteellisten aineiden opinnoissa syvennetään perusopetuksen oppimäärään sisältyviä tietoja ja taitoja painottaen kyseisen tiedonalan käsitteiden ja sanaston hallintaa. Tiedollisesti varmistetaan perusopetuksen oppimäärän ydinasioiden osaaminen sekä valmistaudutaan lukiossa vaadittavaan opiskelutekniikkaan matematiikassa ja luonnontieteissä.

Opintojen aikana arvioidaan, minkä laajuinen oppimäärä lukio-opinnoissa matematiikassa, fysiikassa ja kemiassa on tarkoituksenmukainen opiskelijalle. Toinen luonnontieteellisten aineiden moduuleista tulee yhdistää jonkin suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän moduulin kanssa.

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Kielitietoiset työtavat matematiikassa liittyvät ohjeiden ja opetuspuheen avaamiseen ja sanallisten tehtävien purkamiseen. Kemiassa ja fysiikassa ne tarkoittavat käsitelmääritysten, selostusten ja muiden aineille tyypillisten tekstilajien (esim. oppikirjatekstien) harjoittelemista. Maantieteessä ja biologiassa kielitietoisia työtapoja ovat käsitelmääritysharjoitukset, karttojen, diagrammien ja taulukoiden tulkintaharjoitukset ja omien tekstien tuottaminen ohjatusti.

ARVIOINTI

Arvioinnissa käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä. Opiskelijat oppivat tuntemaan lukiolle ominaisia arviointimenetelmiä. Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty. 36 LUKIOKOULUTUKSEEN VALMISTAVAN KOULUTUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET 2021

PAKOLLISET OPINNOT

LVMA Matematiikka (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa perusopetuksessa hankittuja matemaattisia taitojaan ja kertaa oppiaineiden keskeisiä käsitteitä*
- harjaantuu matematiikan opetukseen liittyvien ohjeiden sekä matemaattisen esitystavan sekä sanallisten tehtävien ymmärtämiseen*

Keskeiset sisällöt

- luvut ja laskutoimitukset, algebra, funktiot, geometria, todennäköisyys ja tilastot*

LVFYKE Fysiikka ja kemia (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy oppiaineiden keskeisiin ilmiöihin ja niitä kuvaaviin käsitteisiin sekä kertaa oppiaineiden keskeisiä käsitteitä*
- harjaantuu fysiikan ja kemian opetukseen liittyvien ohjeiden sekä esitystavan ja merkkikielen ymmärtämiseen*

Keskeiset sisällöt

- liike ja voima, värähdys- ja aaltoliike, lämpö, sähkö, luonnon rakenteet
- ilma ja vesi, raaka-aineet ja tuotanto, elollinen luonto ja yhteiskunta
- luonnon tutkimisen taitoja

LVBG Biologia ja maantiede (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy oppiaineiden keskeisiin ilmiöihin ja niitä kuvaaviin käsitteisiin
- tutustuu luonnon ja ympäristön erityispiirteisiin.

Keskeiset sisällöt

- biologian tutkimustaidot, luonto ja ekosysteemi, elämä ja evoluutio, ihminen, yhteinen ympäristö
- maantieteelliset taidot, Suomen, Euroopan ja maailman jäsentäminen, yhteinen ympäristö
- luonnon tutkimisen taitoja

6.6 Historia ja yhteiskuntaoppi

OPETUKSEN TAVOITTEET

Historian ja yhteiskuntaopin opinnot syventävät opiskelijan tietoja Suomen historiasta ja suomalaisesta yhteiskunnasta sekä antavat opiskelijalle työkaluja erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden itsenäiseen arvioimiseen ja tutkimiseen. Historian opinnot liittyvät Suomen historiaan sekä sen eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin. Opinnot syventävät perusopetuksen tietoja ja taitoja ja johdattavat opiskelijoita lukion historian ja yhteiskuntaopin moduulien tavoitteisiin ja sisältöihin. Opetuksessa harjaannutetaan yhteiskuntaopille ja historialle ominaisia opiskelu- ja tekstitaitoja.

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Kielitietoiset työtavat vahvistavat opiskelijoiden monilukutaitoa. Tekstilähtöinen lukemisen ja kirjoittamisen samanaikainen opiskelu, koevastausten ja itsearvioinnin harjoittelu, käsitelmäärittely, omien sanastojen tekeminen, keskusteluharjoitukset ja erilaisten lähteiden pohjalta tehdyt päättelyharjoitukset ovat historiaan soveltuvia työtapoja. Taideaineiden työtavat ja opintokäynnit soveltuvat kulttuurin peruskäsitteiden tuntemukseen liittyviin opintoihin.

ARVIOINTI

Arvioinnissa käytetään joustavia ja monipuolisia menetelmiä. Oppimispäiväkirjat, prosessitehtävät eri aiheista, esitelmät, referaatit, esseet ja pienoistutkielmat ovat yhteiskunta- ja kulttuurituntemukseen soveltuvia menetelmiä. Käsitteen määrittelytehtävät voivat olla osa oppimista tukevaa arviointia. Lukiolle tyyppisiä kokeita käytetään oppimistehtävinä.

Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty.

PAKOLLISET OPINNOT

LVHY1 Historian perusteita (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kulttuurin peruskäsitteitä
- tuntee Euroopan ja maailman kulttuurien tärkeimpiä käännekohtia ja osaa suhteuttaa nykyajan ilmiötä historialliseen kehitykseen
- tuntee erilaisia syitä, jotka ovat johtaneet muuttoliikkeisiin – taloudelliset ja poliittiset syyt, konfliktit, ympäristölliset syyt
- tuntee historialle ja kulttuurihistorialle ominaisia tekstilajeja.

Keskeiset sisällöt

- kulttuurihistorian kausia ja käännekohtia pääpiirteittäin keräily- ja pyyntikulttuurista jälkitekolliseen aikaan ja yksilöllistymiseen
- muuttoliikkeet osana ihmiskunnan historiaa
- historian tekstien lukeminen ja kirjoittaminen: käsitteiden avaaminen ja omien sanastojen tekeminen, tekstin rakennepiirteet, kuvien, karttojen ja tilastojen ymmärtäminen ja tulkitseminen eri sisältöjen yhteydessä

LVHY2

Suomen yhteiskunta ja kulttuurit (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurista moninaisuutta sekä kulttuurista vuorovaikutusta ja kehittää kulttuurista kompetenssiaan
- tuntee suomalaista yhteiskunta- ja talousjärjestelmää koskevia peruskäsitteitä, joiden avulla hän voi käsitellä ja arvioida yhteiskunnallista tietoa ja toimia aktiivisena kansalaisena
- tuntee Suomen kieli- ja kulttuuriryhmiä ja niiden historiaa
- oppii tuntemaan kansainvälisten suhteiden ja kansainvälisten järjestöjen toiminnan perusteet
- osaa lukea ja tulkita yhteiskuntaopille ominaisia tiedon esittämistapoja ja
- tuottaa itse yhteiskuntaopille ominaisia tekstejä.

Keskeiset sisällöt

- valta ja vaikuttaminen: valta ja erilaiset vallankäytön muodot, suomalainen demokratia ja poliittinen järjestelmä ja aktiivinen kansalaisuus
- kansalaisen taloustaito
- oikeusvaltio: perusoikeudet, vallan kolmijako (-oppi) ja kansalaisuus
- Suomen kulttuurihistoria ja kansallisvaltion rakentaminen 1800-luvulla
- suomalaisia perinteitä ja tapakulttuuria sekä niiden muotoutuminen vuorovaikutuksessa muiden kulttuurien kanssa
- Suomi osana Pohjoismaita, Eurooppaa ja maailmaa
- moninainen Suomi: vähemmistöt Suomessa
- yhteiskuntaan liittyvien käsitteiden avaaminen ja käsitteiden määrittelyharjoitukset kaikkiin sisältöihin liittyen

6.7 Opinto-ohjaus

Ohjaustoiminnalla tuetaan opiskelijan opiskelua lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen kaikissa vaiheissa. Ohjaus toteutetaan yhteistyössä opinto-ohjaajan, aineenopettajien ja muun opiskeluhuollon kanssa. Ohjaus auttaa opiskelijaa suunnittelemaan opintojaan ja tekemään omien tavoitteidensa mukaisia lukiokoulutusta koskevia valintoja ja ratkaisuja.

Opetuksen tavoitteet

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että opiskelijaa ohjataan ymmärtämään

- ohjauksen tarkoitusta koulutuksen aikana*
- henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman merkitys sekä seuraamaan ja arvioimaan sen toteutumista*
- lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen kokonaisuus ja siihen sisältyvät valintamahdollisuudet*
- oman työskentelyn ja opiskelutaitojen arvioimista ja kehittämään sitä*
- suomalaista koulutusjärjestelmää*
- suomalaisen lukiokoulutuksen erityispiirteitä ja opiskelukulttuuria*
- hakumenettelyä jatko-opintoihin.*

OPISKELUYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

Ohjaus toteutetaan paikallisesti päätettävällä tavalla. Opiskeluympäristönä toimivat koulu, verkko-oppimisympäristö ja muut lähiympäristön palvelut. Henkilökohtaisesta ohjauksesta ja pienryhmäohjauksesta vastaavat opinto-ohjaaja ja aineenopettajat yhdessä.

Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan kanssa keskustellaan opinnoista, koulutusvalinnoista sekä ammatti- ja uratoiveista. Ohjauksessa otetaan huomioon opiskelijan aikaisemmin hankittu osaaminen ja kiinnostuksen kohteet kytkeillä opittavat tiedot ja taidot opiskelijalle merkityksellisiin kokemuksiin ja toimintamuotoihin. Opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä opiskelijan kanssa aikaisempien opintojen ja muutoin hankitun osaamisen pohjalta.

Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijaa ohjataan yksilöllisten tarpeiden mukaan. Opiskelijaa ohjataan ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja oppimistavoitteiden suuntaisesta toiminnasta.

Pienryhmäohjauksessa opiskelijoita aktivoidaan tekemään yhteistyötä ja soveltamaan yhteistoiminnallisia työtapoja. Ohjaustilanteissa kannustetaan opiskelijoita pohtimaan yhdessä opintoihin liittyviä asioita sekä tuomaan omia näkemyksiä ja kokemuksia yhteiseen keskusteluun. Tällä vahvistetaan opiskelijoiden keskinäistä yhteisymmärrystä. Vertaistuki ja ryhmän tuki ovat tärkeitä oppimisessa.

Opiskelijaa ohjataan käyttämään monipuolisia opiskelumenetelmiä ja työtapoja tieto- ja viestintäteknikkaa ja sen sovelluksia hyödyntäen. Tieto- ja viestintäteknikkaa ohjataan käyttämään monipuolisesti opintojen suunnittelussa, opiskelussa ja tiedonhaussa.

ARVIOINTI

Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointeja hyödynnetään tehtäessä kokonaisarvioita opiskelijan opinnoissa suoriutumisesta ja motivoitumisesta lukiokoulutuksessa opiskeluun. Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty

Helsingin kaupungin lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa toteutamme ohjausta yhteistyössä opinto-ohjaajan, ryhmäohjaajan, aineenopettajien ja opiskeluhuollon kanssa.

Henkilökohtaisesta ohjauksesta ja pienryhmäohjauksesta vastaavat opinto-ohjaaja, ryhmäohjaaja ja aineenopettajat yhdessä.

PAKOLLISET OPINNOT

LVOP Opinto-ohjaus (4 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija oppii

- *asettamaan opiskelulle tavoitteita*
- *laatimaan opiskelusuunnitelman ja sitoutumaan siihen*
- *tiedostamaan mahdollisuuden korottaa perusopetuksen arvosanoja*
- *tiedostamaan mahdollisuuden suorittaa lukio-opintoja*
- *erilaisia työskentely- ja opiskelutapoja*
- *tietojen ja taitojen syvällistä ja pitkäjänteistä oppimista*
- *ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja tietää, miten siihen voi vaikuttaa*
- *hyödyntämään opinnoissaan tieto- ja viestintäteknologiaa sekä kirjastojen tarjoamia palveluita*
- *työskentelemään itsenäisesti ja yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa*
- *toimimaan joustavasti ja kannustavasti vuorovaikutustilanteissa*
- *suunnittelemaan jatko-opintoja lukiokoulutuksessa tai muussa oppilaitoksessa*
- *käyttämään monipuolisesti tietolähteitä ja hakupalveluita opintojensa suunnittelussa ja jatkokoulutuskohteiden haussa*
- *hakemaan lukiokoulutukseen tai muihin jatko-opintoihin.*

Keskeiset sisällöt

- *henkilökohtainen opiskelusuunnitelma*
- *opiskelu- ja ongelmanratkaisutaidot*
- *oppiminen erilaisissa oppimisympäristöissä*
- *tiedonhankinta ja tiedonkäsittelytaidot*
- *suulliset ja kirjalliset viestintätaidot*
- *tieto- ja viestintätekniset taidot*
- *itsenäiset työskentelytaidot*
- *vuorovaikutustaidot ja yhteistoiminnallisen oppimisen taidot*
- *itsearviointi- ja vertaisarviointitaidot*
- *suomalainen koulutusjärjestelmä*

6.8 Valinnaiset opinnot

Valinnaisiin opintoihin voi sisältyä edellä määriteltyjä lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen eri aineryhmien valinnaisia opintoja tai muita saman tai muun koulutuksen järjestäjän järjestämiä lukio-opintovalmiuksia edistäviä opintoja. Valinnaisiin opintoihin voi sisältyä lukioasetuksen (810/2018) liitteen 1 tai 2 mukaisia pakollisia tai valtakunnallisia valinnaisia opintoja tai paikalliseen opetussuunnitelmaan kirjattuja valinnaisia opintoja. Valinnaisiksi opinnoiksi ohjataan valitsemaan ensisijaisesti kunkin oppiaineen ensimmäisiä moduuleja.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa voidaan järjestää valinnaisia opintoja myös niissä lukion aineissa, joita ei opiskella perusopetuksessa.

Valinnaisiin opintoihin voi sisältyä myös perusopetuksen opintoja. Valinnaisina opintoina suoritetuista hyväksytyistä perusopetuksen opinnoista opiskelija voi saada todistuksen osallistumalla perusopetuslaissa (38 §) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

Helsingin kaupungin lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa tarjoamme valinnaisia opintoja lukiokohtaisten käytäntöjen mukaisesti. Tarjoamme sekä perusopetuksen että lukion opintoja. Perusopetuksen opintojen sisällöt ja tavoitteet määritellään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) ja lukio-opintojen tavoitteet ja sisällöt määritellään lukion opetussuunnitelman perusteissa (2019).

7 ARVIOINTI

7.1 Arvioinnin tavoitteet

Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti ²¹. Opiskelijan oppimisen arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana että sen päättyessä. Palautteen tarkoituksena on kannustaa ja ohjata opiskelijaa opintojen suorittamisessa. Lisäksi arviointi antaa tietoja opiskelijalle tai alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajalle sekä koulutuksen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten.

Arvosanan antaminen on yksi arvioinnin muoto. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa myönteisellä tavalla omien tavoitteidensa asettamiseen ja työskentelytapojensa tarkentamiseen. Arvioinnin tulee olla oppimista tukevaa.

Helsingin kaupungin lukioissa näemme arvioinnin ohjauksena, joka tukee opiskelijan hyvinvointia ja omaan potentiaaliin kasvamista. Opiskelijat asettavat yhdessä opettajan kanssa omalle opiskelulle tavoitteet opintojakson alussa. Aineenopettaja ohjaa opiskelijoita pohtimaan aktiivisesti, miten asetetut tavoitteet saavutetaan. Myös esimerkiksi ryhmänohjaaja ja opinto-ohjaaja ohjaavat opiskelijoita omien tavoitteiden asettamisessa ja osaamisen tunnistamisessa koko opintojen ajan.

Lukion omista käytänteistä päätetään lukiokohtaisesti. (Helsingin kaupungin LOPS 2021 luku 5.1)

7.2 Opintojakson arviointi

Arvioinnin tehtävänä on antaa palautetta opiskelijalle opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta ja opiskelun etenemisestä. Opintojakson arvioinnin tulee olla monipuolista ja perustua mahdollisten kirjallisten kokeiden lisäksi suullisiin kokeisiin ja muihin osaamisen osoittamistapoihin samoin kuin opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin sekä opiskelijan tietojen ja taitojen arviointiin. Myös opiskelijan oma itsearviointi voidaan ottaa huomioon ja hyödyntää muun muassa opintojakson arviointikeskustelussa. Arvioinnin menetelmistä ja käytänteistä päätetään tarkemmin opetussuunnitelmassa. Opiskelijan opiskelema opintojakso arvioidaan sen päätyttyä. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt moduulit arvioidaan asteikolla suoritettu–hylätty. Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat myös täydentää ja täsmentää arviointia. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa suoritettut lukion opintojaksot arvioidaan lukion opetussuunnitelman mukaisesti. Opetussuunnitelmassa

²¹ Lukiolaki (714/2018) 37 §

määritellyt lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen valinnaiset opintojaksot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Todetut kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opintojakson arviointia. Kesken olevan opintojakson suorituksen merkintätavasta voidaan päättää opetussuunnitelmassa. Opiskelijan arvioinnista päättää kunkin oppiaineen tai aineryhmän osalta opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä²². Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta²³.

Helsingin kaupungin lukioon valmistavassa koulutuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta. Helsingin kaupungin lukioissa seurataan ja kehitetään yhdessä arviointikäytänteitä. (Helsingin kaupungin LOPS 2021 luku 5.2)

7.3 Aineryhmän/oppiaineen oppimäärän arviointi

Aineryhmän tai oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelemista pakollisista ja/tai valinnaisista opintojaksoista. Samassa aineryhmässä tai oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaiset opintojaksomäärät. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opinnoista opiskelijalla saa olla hylättyjä suorituksia aineryhmittäin enintään seuraavasti:

1–4 opintopistettä 0

5–10 opintopistettä 2

11–16 opintopistettä 4

17 opintopistettä tai enemmän 6

Jos opiskelijalla on liikaa hylättyjä suorituksia, hänelle on varattava mahdollisuus hylättyjen opintojaksojen suorittamiseen.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa jaamme opiskelijat ryhmänohjausryhmiin. Ryhmänohjaaja seuraa yhteistyössä aineenopettajien ja opinto-ohjaajan kanssa opiskelijoiden opintojen etenemistä ja on tarvittaessa yhteydessä alaikäisen opiskelijan huoltajaan. Ryhmänohjaaja seuraa myös täysi-ikäisten opiskelijoiden opintojen valmistumista ja huomauttaa opiskelijalle, mikäli opintosuoritukset eivät valmistu määräajassa tai oppiaineessa on liikaa hylättyjä arvosanoja. (Helsingin kaupungin LOPS 2021 luku 5.2.4)

7.4 Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana suoritettut perusopetuksen opinnot

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen valinnaisina opintoina suoritetuista hyväksytyistä perusopetuksen opinnoista opiskelija voi saada todistuksen osallistumalla perusopetuslaissa²⁴ tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa selvitetään eri tavoin, vastaavatko opiskelijan tiedot ja taidot perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja kyseisessä oppiaineessa. Tutkintoon osallistuvan opiskelijan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Opiskelijan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

²² Lukiolaki (714/2018) 38 §

²³ Lukiolaki (714/2018) 37 §

²⁴ Perusopetuslaki (628/1998) 38 §

Helsingin kaupungin lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa perusopetuksen opintoja tarjotaan valinnaisina opintojaksoina.

7.5 Lukiokoulutukseen valmistava koulutus

Opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kuuluvia opintoja tulee opiskella vähintään siinä laajuudessa kuin ne on määritelty valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta²⁵. Opiskelija on suorittanut lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen silloin, kun hän on suorittanut aineryhmien tai oppiaineiden oppimäärät edellä esitetyllä tavalla hyväksytysti ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen vähimmäisopintopistemäärä 50 täyttyy.

7.6 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen suoritetuista opinnoista saa todistuksen²⁶. Todistuksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opinnot*
- *hyväksytysti suoritetut lukion opinnot*
- *todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *todistuksessa käytettyjen kirjainmerkkien selitykset*
- *maininta siitä, että todistus on lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen osalta Opetushallituksen määräyksen xx/xxx/2020 mukainen.*

Todistukseen merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä tai merkintä aineryhmän tai oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu). Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla. Todistukseen merkitään opiskelijan suorittama kokonaisopintopistemäärä.

Lukion opinnot arvioidaan ja merkitään todistukseen siten kuin niistä on määrätty joko voimassa olevissa nuorten tai aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa.

Opetushallituksen antaman kyseisen määräyksen numero tulee mainita todistuksessa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana perusopetuksen opintoja, niiden suorittamisesta erityisessä tutkinnossa annettu todistus voidaan liittää lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen todistuksen liitteeksi.

Todistukseen kuuluu myös kohta lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään mahdolliset todistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset. Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistuksen ulkoasusta.

²⁵ Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018) Liite 3

²⁶ Lukiolaki (714/2018) 39 §